

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

68. ÅRGANG

---

5. JULI 1956

A V I N N H O L D E T :

DEN KRISTNE KULTURS MENING OG VERDI - MESSE-
TEKSTENES MUSIKALSKE BEHANDLING - DE MANNLIGE
ORDENSAMFUNN I NORGE I DAG. III: FRANSISKANERNE
- BLIKK PÅ TIDEN - ET SKRIFT OM PAUL CLAUDEL -
DAGE I ROM - AKADEMIKERSTEVNE I TRONDHEIM -
MARIA MAGDALENA - RIKHOLDIG NYTT FRA UTLANDET

NR

13

NESTE NUMMER KOMMER 9. AUGUST 1956.

Å leve riktig, det er å elske

På alle livets områder er det mulig for menneskene å utvikle seg i gal retning. Læren om menneskenes naturhistorie bygget på metodiske i akttagelser gjennom antropologien, karakterstudier og dybdepsykologi, har derfor søkt å trenge inn i de innerste irrganger for å finne *beveggrunnene* for de mangeartede menneskelige livsytringer.

Det har ført til en merkelig overensstemmelse mellom disse forskningsresultater: Menneskene er jeg-betont, krampaktig stivnet i sitt ego både når det gjelder følelser, tanker og streben. Nevrosene, hysteriske og nevrotiske sykdomskarakterer, har bestyrket leger, psykoterapeuter, oppdragere og sjelesørgere i formodningen om at denne nød opprinnelig og i første rekke er en *kjærlighetsnød*. Kjærligheten er jo grunnkraften i menneskene. Det er fastslått at det i kjærlighetsforholdene menneskene i mellom ofte er en ufeilbar mangel på orden og dybde. (Her henvises til prof. dr. Wilhelm Heine's bok «Fehlformen des Liebesstrebens», Verlag Herder, Freiburg.) En rekke funksjonsforstyrrelser på det fysiske område blir derfor nå ikke mer behandlet utelukkende som sådanne, men tas som tegn på en indre sjelelig uorden. Hos mange pasienter har en kunnet konstatere at deres kjærlighet til seg selv, til medmenneskene eller til Gud var i uorden, og at funksjonsforstyrrelser på det legemlige område skrev seg fra det. Der hvor det i disse tilfeller lyktes å oppheve den sjelelige og åndelige avsporing i kjærlighetslivet, og igjen å få denne kraft inn i riktige spor, inntraff en bedring i hele menneskets befinnende, og de legemlige sykdomstegn forsvant.

Derav trakk man den slutning: Den ordnede kjærlighet har ikke bare stor helbredende betydning, men den er også forutsetningen for et sunt liv. Denne erkjennelse har fått en inngripende virkning ikke bare på legekunsten, men på alle livets områder. Kjærligheten er blitt erkjent som grunnkraften, den universale, allskapende, altoppholdende makt. Heltene og helgenene, de store kvinner og menn i verdenshistorien har levet av kjærligheten og skapt sine uforgjengelige verk ut fra den. De kulturelle minnesmerker, kunsten og litteraturen, vitenskapen, sykepleien, de naturvitenskapelige oppdagelser og deres utnyttelse til beste for menneskene er alt sammen talende vitnesbyrd om menneskelig kjærlighets-evne og skapende kjærlighetskraft. Med andre ord: Kjærligheten i dens tallrike utforminger er alltid om igjen temaet — den skjulte, men dypest og overalt virkende makt. Ingen kan undra seg den. Å leve det er å elske.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 8. JULI: 7. s. etter Pinse. Ep. Rom. 6, 19—23. Ev. Matt. 7, 15—21. Mandag: Ferialdag. Tirsdag: De syv martyrbrodre og Rufina og Secunda. Onsdag: Ferialdag. Torsdag: Johannes Gualbertus, abbed. Fredag: Anaclet, pave, mart. Lørdag: Bonaventura, bisk., bekj., kirkelærer.

SHHELL
FYRINGSOLJE

brukes av

Bispegården
St. Josephs Institutt
Vor Frue Hosp. Nerveavd.
St. Dominikus kirke. } Oslo
St. Elisabethsøstrenes
Pleiehjem
Sta. Katarinahjemmet.
St. Pauls Kirke
Moderhuset } Bergen
Florida Sykehus
Øyenklinikken
St. Josephs Hosp., Drammen
St. Torfinns Klinik, Hamar
S. Elisabeth Inst., Hammerfest
St. Theresia kirke, Hønefoss.
St. Fransiskus Hosp., Hønefoss.

*

Ved bestilling av olje: Oslo 68 34 66
Service: Oslo 56 35 92

SØNDAG 15. JULI: 8. s. etter Pinse. Ep. Rom. 8, 12—17. Ev. Luk. 16, 1—9. Mandag: Vår Frue av Karmel. Tirsdag: Alexius, bekj. Onsdag: Camillus, bekj. Torsdag: Vincent, bekj. Fredag: Hieronymus Aemilianus, bekj. Lørdag: Marias lørdagsmesse.
SØNDAG 22. JULI: 9. s. etter Pinse. Ep. I. Kor. 10, 6—13. Ev. Luk. 19, 4—47. Mandag: Apollinaris, bisk., mart. Tirsdag: Ferialdag. Onsdag: Jakob, apostel. Torsdag: Anna, Jomfruens mor. Fredag: Ferialdag. Lørdag: Marias lørdagsmesse.
SØNDAG 29. JULI: Olsokfest. Ep. Visd. 10, 10—14. Ev. Matt. 16, 24—27. Mandag: Ferialdag. Tirsdag: Ignatius, mart. Onsdag: Peter i lenker. Torsdag: Alfons, bisk., bekj., k.-lærer. Fredag: St. Stefanus gjenfinning. Lørdag: Dominikus, bekj.
SØNDAG 5. AUGUST: 11. s. etter Pinse. Ep. I. Kor. 15, 1—10. Ev. Mark. 7, 31—37.

OSLO 8. OG 11. SPEIDERTROPPERS utlodning av frukturv ble vunnet på lodd nr. W 250: Sissel Østberg, Bekkelaget.

Hva koster en ulykkesforsikring?
Spør oss, vi hjelper Dem med
alle opplysninger

Gulli & Rokk

Assurans

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 3344 00

OSLO

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER I KATOLSKE KIRKER OG KAPELLER I NORGE

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME:	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 1. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.	11.00
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 680868	8.00 19.00	10.30
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neubergrgt. 15, tlf. 442324	8.15 9.30 m. fr. pr.	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 558121	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 380287	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 37 78 68	—	8.15
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209.	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410.	8.00 9.00	10.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 2019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.00	10.30
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.00	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 7, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgars kirke, Kirkegaten 3, tlf. 4225	8.00	10.30
LILLESTRØM: St. Magnus kapell, Halvdansgt. 5, tlf. 712378	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.30
STABEKK: Jesu Hjerter kapell, Nyveien 17, tlf. 537735	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvards kapell, tlf. 9028 (Drammen)	—	9.00
TØNSBERG: St. Olavs kapell, Sandefjordgt. 1, tlf. 12238	8.00	10.45

TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:

TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegrd. tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20220	6.30	9.15
KRISTIANSUND N.: St. Eysteim kapell, Lars Guttormsensgt. 68, tlf. 2779	7.30	10.30
MOLDE: St. Sunniva kapell, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	10.30

DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:

TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegrd. tlf. 314	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 63	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaktør: dr. theol. Ivar Hansteen Knudsen

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaktøren 42 37 43. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 20.

Annonser: Innen torsdag før utg.-dagen (se nederst på omslagssiden). 24 numre årlig. - Postgiro 15986.

DEN KRISTNE KULTUR

Dens mening og dens verdi

Av Christopher Dawson

I de to siste århundrer er vi alle blitt opplært til å tenke ut fra begrepsstillingen *nasjon-stat* som den egentlige arbeidsbasis når det gjelder fellesskapet menneskene i mellom. Utdannelsen er følgelig blitt tilsvarende mer og mer nasjonalisert og har orientert seg mot studiet av den nasjonale kultur.

I dag er imidlertid denne samfunnsenhet i ferd med å miste sin betydning. Nasjon-staten, som vi kjente den i det nittende århundre, står i dag som et forkrølet begrep, trampet ned av verdenskrigens voksende demon og det stadig økende press fra de gigantiske økonomiske verdensorganisasjoner.

Men hva skal innta deres plass? Skal fremtidens kultur bygges på klasseloyalitet og parti-ideologi, slik kommunistene mener og tror? Eller vil det bli utviklet en altomfattende demokratisk verdensorganisasjon på linje med FN eller UNESCO? Ingen av disse møter jo de behov som foreligger i den nåværende situasjon. Den første er for snever og eksklusiv, den annen for vidtspennende, for hvirvelløs og for knapp på positivt åndelig innhold til å kunne tjene som basis for et kulturelt fellesskap.

CHRISTOPHER DAWSON er født i Hartlington i York-shire i 1889. Han gikk over til katolisismen i 1914, og han regnes som den fremste intellektuelle konvertitt i England siden John Henry Newman. Som denne er han en følsom og kresen lærd, like hjemme i de store vekslende epoker i historien, som rede til å engasjere seg i samtiden. Hans fremragende historiske innsikt har brakt ham i forreste linje når det gjaldt å ta stilling til den Europas krise som Newman hadde forutsett. Han har henvendt seg til alle som ennå klynger seg til den kristne og humanistiske tradisjon i Vesten og manet dem til å holde stand mot den totalitære stats avguder. Dawsons posisjon i dag er ikke ulik Jacques Maritains, og slik han deler dennes faste lojalitet overfor Kirkens læreembete, må han også dele de motsigelser en virkelig seer møter. Men kan en vel unngå å se hvor forræperende tydelig hans forslag til en ny kristen studieplan faller sammen med de retningslinjer som preger den nåværende Paves omfattende lærevirksomhet og utrettelige ansporinger til en fornyet og energisk samling om Gudsstatens idé?

Imidlertid gjenstår den religiøse enhet. Den står for et levende åndelig fellesskapsbånd og eier en kulturtradisjon rikere og dypere enn de nasjonale samfunns, selv om den er blitt svekket og underminert av århundreders sekularisering. Kristendommen utgjør et virkelig verdenssamfunn, som skiller seg fra de politiske samfunn ved at den står hinsides tiden. Ikke engang døden kan rive medlemskapsbåndet over, og her er et verdenssamfunn som forener både tidsaldre og nasjoner. Vi tror at fortidens kristne fremdeles er med oss som aktive medlemmer av dette samfunn: De som døde for troens skyld i trehundreårenes Rom eller i sekstenhundrenes Japan er ennå like meget deltagere i den felles strid som de som fører an i kristen tenkning og handling i våre dager.

Ikke desto mindre, om vi teoretisk aksepterer disse prinsipper blir de ikke alltid fulgt av en aktuell virkeliggjøring. Alle moderne kristne er til en viss grad blitt påvirket av de rådende *verdslige* kultursyn. De fleste av oss er rystende uvitende og glemske når det gjelder den skatt vi har fått i arv, og selv de mest opplyste av oss er langt bedre orientert og som regel langt mer interessert i moderne verdslig politikk og kultur enn i den kristne kulturtradisjon.

Feilen ligger her for en stor del ved opplegget og arten av undervisningen — selv om bak den igjen skimtes det store skisma som har plasert vårt liv og levnet i to ulike sfærer: den alminnelige dagliglivets eller sivile verden, og den spesifikke sfære der Kirken og religionen råder.

Tidligere var det naturligvis ikke slik. I middelalderen, og i de katolske land ned til forrige århundre, spilte religionen en stor rolle i det daglige liv, og der var en rik religiøs populærkultur som fant uttrykk i kunst og musikk og i feiringen av lokale fester og valfarter. Likevel, også tidligere lå den bevisste *utvikling* av legmannskulturen i et profant leie, og skismaet var der for så vidt allerede. Vanligvis bebreides Renessansen og den ensidige utvikling av de klassiske studier for denne tingenes tilstand; men disse bærer bare delvis ansvaret. De fundamentale årsaker synes heller å måtte søkes i middelalderens tendens å gjøre studium overhodet til et privilegium for geistligheten, slik at legmannen ikke hadde noen plass i det middelalderske universitetsliv eller i organisasjonen av den høyere undervisning. Derfor fikk vi se en nyopplyst legmannsklasse stå frem med et uavhengig kulturideal. Den derav følgende kulturelle spaltning svarte til det sosiale skille mellom kleresi og legstand. Mens kirkens menn studerte kirkehistorien, studerte legmannen statens historie; mens klerikeren studerte den tradisjonelle kristne filosofi, viet legmannen seg antikkens hedenske filosofer. Nå var skillet jo ikke så skarpt og skjematisk som her nevnt, men det førte utvilsomt til en øket forsømmelse hos legfolk av den tradisjonelle kultur som helhet. Og når vi husker på hvordan folkeopplysningen i de siste fire hundre år stadig har utvidet sine rammer og hvor tilsvarende innsnevret den geistlige opplæring er blitt, er det vanskelig å overdrive virkningene denne deling har hatt på sekulariseringen av den moderne sivilisasjon.

Det som derfor trengs er intet mindre enn *en radikal reform av kristendomsundervisningen*: en intellektuell revolusjon som kan gjenopprette den indre enhet i den kristne kultur. Det er kanskje umulig å gjennomføre en slik endring innenfor vår levetid; for læreanstalter og pensa er meget motstandsdyktige når

det gjelder tilpasninger og omlegninger. Men siden den tradisjonelle humanistiske dannelsen nå i alle fall blir neglisjert til fordel for et nytt vitenskapelig mønster, må de kristne gjøre noe positivt for å berge hva de har. Istedenfor bare å kjempe på defensiven i ren konservativ ånd ville det være klokest om vi heller gikk inn for en virkelig *gjenreisning av den kristne kultur*.

Det første vesentlige — det som kan bli trygget uten noen drastisk omlegging av institusjoner og lover — er *gjenreisningen av bevissheten om et kristent kulturfellesskap som basis for Europas historie og som bakgrunn for våre egne særlige nasjonale og lokale tradisjoner!*

Her må sies at et kristent kulturideal innbefatter en mer forståelsesfull og virkelighetsnær oppfatning av det kristne samfunn enn vi er vant til. Vi må gjenvinne ideen om «Det kristne folk» som et sant verdenssamfunn — som Israel bare var en skygge av, men også en for-type på. Ikke bare som kirkelig organisasjon, men som *organet* for en ny menneskehet. Denne forestilling er uttrykt i den tidlige kristne idé om «Det tredje rike», og mer overfladisk i middelalderens kristendomsidé. Det finner sin klassiske og autoritative formulering i den

katolske liturgi, særlig i Påske- og Pinseliturgen. Vi, derimot, har i det hele tatt, som et resultat av innsnevringen av den kristne kultur siden Reformasjonen gjennom sektvesen og sekularisering, tapt forestillingen om *Det kristne folk* av syne. Vel var sektene seg dets viktighet rent prinsipielt fullt ut bevisst; for de mest ytterliggående av dem, gjendøperne og kvekerne, legger jo i høyeste grad vekt på denne enhetsidéen. Men i virkeligheten forkvakles den like effektivt av sektvesenet som av sekulariseringen, slik at selv katolisismen sluttelig i verdens øyne ikke blir annet enn en ualmindelig stor og eksklusiv sekt.

Det er derfor frem for alt vesentlig å gjenopprette det kristne syn på historien:

I: Læren om menneskehetens forvandling og gjen-skapning i Menneskevordelsen.

II: Den tradisjonelle kristne teori om de suksessive tidsaldre som fremadskridende stadier av Åpenbaringen.

III: Idealet om Gudsrikets ekspansjon ved nasjonenes innlemmelse i det, og ved den kristne tradisjons berikelse gjennom de ulike bidrag fra de forskjellige nasjonale kulturer og tradisjoner.

IV: I forbindelse med ovenstående, idéen om en for-

Den Dawsonske studieplan

Fundamentale teologiske prinsipper.

- Menneskevordelsen som historiens sentrum og nøkkel til en kristen forklaring av historien.
- Kirken som en utvidelse av Menneskevordelsen. Læren om Kristi mystiske legem.
- Guds folk. Læren om Kirken som det sanne Israel — representanten for en særegen historisk tradisjon, og som det er Kirkens oppgave å fornye og videreføre.
- Guds-staten. Den augustinske teori om den kristne dualisme, og om den historiske prosess som produkt av konflikten mellom to motstående åndelige krefter.
- De helliges samfunn. Den kristne forestilling om et bestående samfunn som ikke er begrenset til dets levende medlemmer.
- Helgendyrkelsen: dens historiske viktighet som en formende innflytelse på kristen kultur og som en prinsipiell del av helheten.
- Kristenhetens hellige steder: vigselen av stedet som funksjon i den kristne kultur; opprettelse av valfarter.
- Helgenbilder. Kristen kunst i dens tilknytning til kulturen. Reformasjonen og Billedstormen.
- Liturgi og kultur.

2. De litterære tradisjoner.

- Bibelen, kirkefedrene, Acta Sanctorum, den latinske kristne litteratur i Middelalderen.
- Den øvrige kristne litteraturs forhold til denne tradisjon.

3. Kristne sosial-innretninger.

- Den kristne familie og den kristne stat. Den kristne rettstradisjon og naturrettens idé.
- Det kristne frihets- og autoritetsbegrep: personlige og felles rettigheter.
- Den kristne holdning til rikdom og fattigdom. Fattigpleien og dens tilknyttede institusjoner.
- Kristen oppdragelse og kristne lære-institusjoner.
- Sammenlignende studium av kristne institusjoner slik de har utviklet seg gjennom de forskjellige nasjonale kulturer.

4. Kristen tenkning.

- Hellenismen og den kristne tradisjon. Platonismen hos de greske kirkefedre.
- Thomas Aquinas og Philosophia Perennis. Skolastikken og vitenskapens oppståen i Vesten. Humanisme og kristen filosofi.
- Moderne filosofer i Vesten i deres forhold til den kristne tradisjon. Kristen rasjonalisme og opplysnings-tidens rasjonalisme. Kristen idealisme og idealismen hos de romantiske filosofer.
- Kristendom og teknologi.

5. Kristendommens historie.

- Romerrikets overgang til kristendommen. Barbarenes omvendelse: kelterne, germanerne, skandinaverne, slaverne.
- Omvendelsen av de østlige folk: sy-

rerne, armenerne, georgerne, abessinerne.

C. Islam og kristendommens forfall i Vest-Asia og Nord-Afrika.

D. Klostervesenets og de religiøse ordners historie. De religiøse ordener som representanter for ulike ytringsformer av det kristne liv, eller deres forhold til sine særlige historiske bakgrunner.

E. Protestantiske analogier til de religiøse ordener — pietismen, metodismen, brorskapene, kommunistiske religiøse samfunn i U.S.A.

F. De kulturelle årsaker til og resultater av Reformasjonen.

G. Motreformasjonen og den barokke kultur.

6. Den sosiale og økonomiske utvikling etter Middelalderen.

A. Utbredingen av den vestlige sivilisasjon: dens kristne og ukristne aspekter.

B. Den kristne misjon og dens fremgangsmåte overfor de innfødte. Forsøk på å skape en misjons-kultur — Paraguay, Canada, California.

C. Kristendommen og slavehandelen.

D. Kristendommen og den humanitære bevegelse.

E. Kristendommen og Den franske revolusjon.

F. Kristendommen og Den amerikanske revolusjon.

G. Kristendommen og sosialismen: utopismen og marxismen.

H. Den kristne kulturtradisjon i U.S.A.: Det 19. århundres amerikanske samfunn som et resultat av frikirke-systemets konkurrerende virke-iver.

synets forberedelse, hvorved alle positive elementer i den før-kristne og ikke-kristne verden finner sin fullendelse i Gudsriket.

Nå har det — takket være tvedelingen av historien i den kirkelige og den politiske — hittil ikke eksistert noe omfattende studium av den kristne kulturs historiske omenn kun delvise virkeliggjøring av disse nøkkel-idéer. Kristenkulturens enorme rikdomsskatt er som levende verdenstradisjon aldri blitt innset av andre enn av de spesialister som har nyttiggjort seg deler av den til egne formål!

På den annen side er denne materialrikdom i seg selv en alvorlig hindring. Dersom den kristne litteratur ikke var fyldigere enn den gresk-klassiske, ville den ha blitt studert som et hele, slik som klassikerne er blitt det. Trass i dette tror jeg likevel at studiet av den kristne kultur som et hele er ganske godt mulig; der gis allerede et visst antall bøker som nærmer seg den art av *omfattende behandling* som er nødvendig.

En kan innvende at studiet av den kristne kultur ikke passer for nåtidens krav, da det vil trekke studentenes tanker bort fra studiet av samtidskulturen, og lede dem til å nedsenke seg i kontemplasjon om fortiden — eller enda verre, i idealisering av begrensede deler av den. Men det vesentlige ved dette studium er, så vidt jeg kan se, at det befatter seg med en dynamisk prosess som ikke tilhører noen enkelt periode, men står i en indre sammenheng med hele kristendommen og ikke lar seg skille fra den. Prosessen omfatter tre fortløpende faser: (a) konfronteringen av kristendommen — Kirken og Evangeliet — med et ikke-kristnet verdslig eller hedensk miljø: (b) penetrasjonsprosessen, den enes gjennomsyring og gjennomtrenging av den annen: (c) den eventuelle skapning av nye kultur- og tankeformer — kunst, litteratur, institusjoner, osv. — gjennom den gjensidige påvirkningsprosess.

Vi kan studere disse tre faser anvendt på hele sivilisasjoner — f. eks. forvandlingen av den gamle verden og den bysantinske kulturs oppståen. Og m. h. t. enkelte folk — f. eks. angelsaksernes omvendelse og den gamle engelske kristenkulturens oppståen. Eller på særlige kulturfelter — som ved kontakten og den gjensidige påvirkning mellom kristen teologi og gresk filosofi, og den kristen-aristoteliske skolastiske filosofi som derved oppsto. Eller også i forbindelse med særlige institusjoner.

Denne prosess er ikke nødvendigvis begrenset til noen bestemt periode. Vi kunne således prinsipielt studere den f. eks. i relasjon til katolisismens møte med moderne amerikansk kultur. Bare det at et slikt studium ville bli vanskelig, fordi vi kun ser de tidlige faser av prosessen og ikke vet hva som vil bli det eventuelle produkt. Det gjelder derfor å *undersøke fortiden — for å kunne forstå nåtiden og fremtiden!* Følgelig vil det sammenlignende studium av den kristne kultur i stor grad kaste lys over moderne problemer og moderne behov.

Personlig mener jeg det ville være mulig å foreta et utvidet studium av de kristne kulturer f. eks. innenfor rammen av Evangeliets lignelse om såmannen og såkornet, og at vi skulle kunne finne kulturelle motstykker til hver av de flere alternativer den beskriver. Faktisk er jo utviklingen av den kristne kultur på mange måter parallell med kristendommens fremskritt i den enkelte sjel. For kristendommens historie er vesentlig sagaen om Menneskevordelsens vekst. Og studiet av kulturen viser at den samme proses som virker i historien, i detalj kan sees i menneskes liv.

Christopher Dawson.

Messe-tekstenes musikalske behandling

Pater Thoralf Norheim, O.P.

Når et musikkverk kalles Messe, så skulle det dreie seg om et «funksjonalistisk» verk, dvs. et verk bestemt til en funksjon i den liturgiske gudstjeneste med samme navn. Men dette krever at verket er skapt i en ånd og i en form som korresponderer med liturgien.

Messen (de faste tekstene) består av seks satser: Kyrie, Gloria, Credo Sanctus, Benedictus og Agnus Dei. Ved gjennomlesningen av disse tekstene blir man snart oppmerksom på hvilken rolle *tredelingen* spiller, formmessig sett. I grunnen er det ikke overraskende, for tallet tre går igjen på en rekke områder når det er tale om konstruksjon og komposisjon. Setningen inneholder subjekt, predikat og objekt, grunnakkordene består av tre toner, sonateformen er tredelt, og i det er også den vanlige konstruksjon i en tale eller et foredrag.

Det samme finner vi altså i Messens sungne partier, enten det gjelder de faste eller de skiftende tekster. Introitus (inngangsverset) består således av antifon — salme — antifon, og etter dette skjema er også de fleste av de andre skiftende Messe-sanger bygget.

Ser vi så på de faste tekstene, så åpnes de med tre ganger Kyrie eleison, tre ganger Christe eleison og igjen tre ganger Kyrie eleison (tolkningen er at denne bønn om miskunn henvender seg til Gud Fader, Gud Sønn og Gud den Helligånd). En så klar meningsfylt form skulle komponistene respektere. Den gregorianske kunsts mestere gjorde det. Men da flerstemmigheten kom til, ble tredelingen truet. De store renessanse-mestere og deres etterfølgere respekterte nok tredelingen Kyrie — Christe — Kyrie, men tok seg ofte friheter med de enkelte ledds oppdeling i tre. Man ønsket at moderne komponister ville vende tilbake til kildene for å berike sitt kontrapunktiske stoff med symbolikken i teksten. Flere har gjort det forøvrig, bl. a. Strawinsky og Berthier. Men de fleste gjentar ordene uten hensyn til grunnteksten. Således finner vi hos en kjent komponist «Kyrie» gjentatt 11 ganger og «eleison» 12 ganger for «Christi eleison»!

I Messens annen sats, «Gloria», er problemet mer komplisert. Teksten til Gloria har ikke alltid hatt den form vi kjenner nå. På grunnlag av de få ordene fra Lukas-evangeliet: «Ære være Gud i det høye, og fred på jorden for mennesker som har en god vilje», har den utviklet seg litt etter litt og på en lignende måte som folkediktningen, slik at man ikke med sikkerhet kan påvise hverken opphavssted eller opphavsmenn. Den endelige form av denne herlige lovsang er et resultat av manges innsats gjennom flere generasjoner.

Musikerne i gammel tid, de som skrev den enstemmige, gregorianske sang, ga Gloria-teksten en litani-formet musikk. Hver setning fikk karakteren av avsluttet bønn eller utrop. På den måten var det ikke vanskelig for komponistene å føye til eller å gjenta melodiske elementer hvis teksten fikk flere ord.

Enkelte Gloria-melodier bærer allikevel preget av å være blitt utformet med bevisst sans for logisk sammenheng og stigning (bl. a. den beundringsverdige Gloria «Cum jubilo», fra Messe nr. 9).

Den flerstemmige musikk bød på flere muligheter i denne retning, f. eks. ved at mens én stemme avsluttet en frase, ble den neste begynt i en annen stemme. Og fra det 14. årh. av merkes det tydelig hvordan sansen for musikalsk logikk var skjerpet. Renessansens polyfonikere oppfattet imidlertid «Gloria» som en sats i to perioder, den første mente de gikk fra begynnelsen og til «Qui tollis peccata mundi, miserere nobis» (Du som tar bort verdens synder, miskunn deg over oss), og annen periode derfra og ut, dvs. fra gjentagelsen av ordene «Qui tollis peccata mundi». Denne oppfatning kan godt diskuteres, og den er blitt det. I Frankrike har en fremragende kirkemusiker som Joseph Samson erklært seg dypt uenig i nevnte oppdeling som han finner ulogisk. Etter hans mening må en komponist som vil sette musikk til «Gloria» velge én av følgende tre muligheter: Enten gjøre som de gregorianske komponistene og gi hver setning sin avsluttede form (som i et litan), selvfølgelig uten å glemme de lover for strukturens logikk som man ikke nå lenger kan se bort fra. Eller han kan betrakte teksten som en stor doxologi (lovprisning), avsluttet av en liten doxologi. I dette tilfelle måtte tekstens oppdeling forstås slik:

- A. *Gud Fader*: «Ære være Gud i det høye. Og fred på jorden for mennesker som har en god vilje. Vi lover deg. Vi velsigner deg. Vi tilber deg. Vi lovpriser deg. Vi takker deg for din store herlighets skyld. Herre vår Gud, himmelske konge, Gud allmechtige Fader.
- B. *Gud Sønn*: Herre, du enbårne Sønn, Jesus Kristus. Herre vår Gud, Guds lam, Faderens Sønn. Du som tar bort verdens synder, miskunn deg over oss. Du som tar bort verdens synder, ta imot vår bønn. Du som sitter ved Faderens høyre, miskunn deg over oss.
- C. *Gud Helligånd*: Fordi du alene er hellig, Du alene Herre. Du alene den høyeste Jesus Kristus. Med den Helligånd i Gud Faders herlighet. Amen.»

Man kan selvfølgelig innvende at C ikke er riktig plasert, for det synes som den Helligånd ikke nevnes før i den aller siste setningen. Joseph Samson svarer at i den siste perioden må «fordi» (quoniam) sees i relasjon til «med» (cum): *Fordi* du alene er hellig, Du alene er Herre, Du alene er den høyeste, Jesus Kristus *med* den Helligånd i Faderens herlighet.

På den måten blir tanken på den Helligånd allerede innesluttet i ordet «fordi», og man kan betrakte denne tredje delen som en konkluderende liten doxologi hvor Sønnen, den Helligånd og Faderen blir lovprist, den ene funksjon av den andre.

En fordel ved denne inndelingen er det også at den byr komponisten en tekst som er rik nok til å fylle tredje del. Her kan han i ordene selv finne støtte for en musikalsk likevekt i verket.

Den tredje mulighet består av en kombinasjon av de to foregående. Man holder stadig fast på doxologi-skjemaet. Hver del (A, B, C) blir som en stor bue, avsluttet av en kadens, og om nødvendig kan

de holdes fra hverandre ved noen takter på orgelet eller de ledsagende instrumenter. I hver bue plasserer man så, i litanistil, de forskjellige setningene den omfatter. Dette er de tre muligheter vi synes teksten innbyr til. Denne herlige lovsang består av uttrykk for de dypeste og mest grunnleggende ting i bønne: lovprisning og bønnfallelse. «Den avsluttes med en Treenighetsformel, ikke så meget for å bekjenne de tre guddommelige Personer slik som de er i seg selv som for presist å risse opp igjen strukturen i den kristne frelsesorden, den som gir oss å stige opp mot Gud ved Kristus i den Helligånd.

Skjemaet for «Gloria» uttrykker dette på en bemerkelsesverdig måte, men det kan man ikke alltid si at musikken til den gjør...» (Jungmann: Missarum Solemnia, II).

Messens tredje sats, Credo, byr på lignende problemer som Gloria. I den gregorianske musikkstidsalder ble de løst på en likeså enkel som beundringsverdig måte, det viser især vårt Kyriales Credo I og Credo II (som dessverre brukes sjeldnere enn Credo III!). Løsningen er, akkurat som for Glorias vedkommende, en salmisk eller litanisk form, hvor hver avsluttet setning har fått en tilsvarende avsluttet melodi. Komponistene brydde seg tydeligvis ikke med noen slags gruppering av trosbekjennelsens forskjellige artikler. Det gjorde derimot polyfonikere fra renessansetiden og senere. De søkte etter større enhet og sammenheng i dette stykket og gruperte i perioder de artikler de mente hørte sammen. En skulle da tro at de måtte følge den logiske plan som trosbekjennelsens struktur gir dekning for.

Nemlig:

- A. *Gud Fader*: «Jeg tror på én Gud, den allmechtige Fader.....»
- B. *Guds Sønn*: «Og på én Herre, Jesus Kristus, Guds enbårne Sønn.....»
- C. *Gud Helligånd og Kirken som Han besjeler*: «Og på den Helligånd, Herren og levendegjørereren..... Og den ene hellige, katolske og apostoliske Kirke.....»

Men i virkeligheten varierer denne planen fra den ene komponist til den andre. Oftest strekker første periode seg fra begynnelsen og til: «Og Han har påtatt seg kjød ved den Helligånd av jomfru Maria og er blitt menneske» (Incarnatus est). Denne perioden, «Incarnatus est», utgjør som regel et eneste ledd, adskilt mellom to kadenser og med en pause før og etter. Fra neste setning, «Han er også blitt korsfestet for oss.....», og til slutten kan det være en, to eller tre perioder, innbyrdes forskjellige hos de forskjellige komponister. Til «Credo i sin helhet kan man altså møte både to, tre, fire eller fem musikalske perioder, mens en opptelling på tre, her som i «Gloria», skulle være mest overensstemmende med strukturen i teksten.

I vår tid unnlater forresten mange komponister å sette musikk til «Credo», siden dette stykke gjerne synges av hele menigheten til en av de gamle gregorianske melodiene.

Hvis vi nå går over til de tre siste satsene av Messen, så finner vi her også, og denne gang i skjønneighet mellom gregoriansk og polyfon musikk, vår meget omtalte tredeling. I «Sanctus» er periodene:

BLIKK på TIDEN

Der mangler ikke på gode råd til ungdommen. Forfatteren Jens Bjørneboe bidro nylig med en frisk tale «til årets russ» (gjengitt som kronikk i «Aftenposten» 12. og 13. juni) som var av en både realistisk og velgjørende ukonvensjonell kvalitet. Med en for ham særegen besk ironi stikker forfatteren av «Jonas» hull på endel ballonger som i et samfunn som vårt risikerer å stenge for utsikten til en sann og sunn menneskelig utfoldelse. Igrunnen bekrefter hans ord også det typiske særtrekk ved etterkrigstidens åndelige klima, at begreper som «radikalisme» og «reaksjon» har mistet sin entydighet: opprøret — det vil si: ungdommen! — befinner seg ikke lenger nødvendigvis ytterst til venstre, men oftere på den motsatte fløy.

En videre adresse og større gyldighet synes hans skarpe kritikk av «formyndermenneskets tidsalder» oss å ha: Ad-

- A. «Hellig, hellig, hellig er Herren, herskarenes Gud.
- B. Himler og jord er fulle av din herlighet.
- C. Hosanna i det høye.»

Og i «*Benedictus*»:

- A. «Velsignet være han som kommer
- B. i Herrens navn.
- C. Hosanna i det høye.»

Denne inndeling bruker renessanse-mesterne som oftest. Men det hender også at de inndeler «*Benedictus*» på følgende vis:

- A. «Velsignet (være)
- B. han som kommer
- C. i Herrens navn»,
og så anvender «Hosanna» som en isolert del, i form av en slags Coda.

Med Messens siste sats, «*Agnus Dei*,» er det ingen slike problemer. Den er jo i seg selv så tydelig tredelt. Det er den til og med i sine enkelte ledd:

- A. «Guds lam,
- B. du som tar bort verdens synder,
- C. miskunn deg over oss,»
slik at man i Messens avslutning kan se en inndeling som er analog med den i «*Kyrie*», Messens åpning, nemlig en «trefoldig tredeling.»

*

Slike betraktninger i Messetekstenes inndeling kan vel ikke i og for seg gjøre krav på å være bindende, men man skulle tro at de komponistene som tok hensyn til dem ville få øket sin sans for Messekomposisjonenes ganske spesielle fordringer til form og ånd. En komponist som skriver en Messe er ikke bare en individuell skaper alene, men for et helt samfunn av troende, og skulle betrakte seg som dette samfunns utvalgte formidler til å uttrykke den felles gudstjeneste. Derav nødvendigheten av å være mest mulig i overensstemmelse med liturgiens ånd og forskrifter.

Thoralf Norheim.

varslen mot den snikende stats-totalitarisme midt i velferds-idyllen er i høy grad betimelig:

«Spør man fascistene om hva som er det viktigste i hans system; så vil man få svaret: At den enkelte tilpasser seg helheten i samfunnet. Spør man nazistene om det viktigste, så får man svaret: At den enkelte tilpasser seg helheten i samfunnet. Spør man sosialistene om hva som er det viktigste, så får man svaret: At den enkelte tilpasser seg helheten i samfunnet.

Det finnes i det hele tatt intet annet svar: Tilpasningen er veien til lykken. Og de som ikke skjønner dette, dem må man hjelpe til å forstå det. Det er til deres eget beste.

Det er dette som ligger til grunn for slike ting som stadig forekommer. Jeg vil minne om debatten i skolestyret om bidrag til Kristelig gymnasium i Oslo; som bekjent ble der fra et stort politisk partis side hevdet kategorisk at offentlige midler ikke måtte anvendes til å støtte en privat skole, selvom denne eventuelt måtte stenges. Uttalt ligger bak denne kollektive meningsytring følgende: Flertallet har full rett til å bestemme over hvorledes mindretallet vil oppdra sine barn. Ingen skal kunne tillate seg noe annet enn det som staten bestemmer. Dette er et fremskritt. Og et fremskritt er det likeledes at opposisjonspartiene synes at et slikt kulturpolitisk standpunkt er naturlig og menneskelig. Formyndermenneskets tidsalder er allerede godtatt som naturlig selv av dem det går ut over.»

Den amerikanske (jødiske) psykiateren Karl Stern er gjenstand for en sympatisk og interessant kronikk («Den tredje revolusjon» — «Verdens Gang» 15. juni) av Bernt Vestre. Stern konverterte for noen år siden til katolisismen, enkelte kjenner hans selvbiografi «*The Pillar of Fire*». I en nylig utkommet bok som Bernt Vestre analyserer, «*The Third Revolution. A Study in Psychiatry and Religion*» søker Stern å integrere det almengyldige ved psykoanalysen i det kristne menneskebildet. På mange måter kan den oppfattes som en impuls fullt forenlig med en kristen personalisme. Vestre ser i det hele tatt Stern's bok som en forfriskende avveksling fra den foreldede problemstilling i vår hjemlige debatt om «tro og viten».

«Noe av det morsomste i boken er kanskje hans teori om vantroens nevrose: Tro forutsetter at man blir som barn igjen, og hos mange nevrotiske mennesker er dette det samme som å bli maktesløs. Men det er en bisarr og farlig fantasi, mener Stern.

I det hele tatt legger denne katolske forfatter for dagen omfattende kunnskaper, psykologiske, filosofiske og litterære. At man forholdsvis snart ser at hans nøytralisering av vitenskapen nærmest består i å gi den en ny, thomistisk overbygning, forhindret ikke at boken må betraktes som et vesentlig bidrag til et av de mest sentrale emner i tiden. Og da den på mange måter har adresse til aktuell norsk debatt, kunne det være ønskelig at fagfolk på de respektive områder tok den opp til nærmere behandling.»

Komitéer er som regel langsomt arbeidende organer, og noen av dem avgår endog ved døden underveis uten at det kan sies å vekke nevneverdig oppsikt. I 1951 ble det nedsett en komité som skulle søke å skape noen prinsipielle retningslinjer for den seksualundervisning som noe overilet og uforberedt ble innført i norske skoler. Radikalerne ga inntrykk av å mene at denne undervisning igrunnen ikke rummet hverken problemer eller mysterier, alt var så «greitt» og «naturlig». Lærerne var stort sett lite enig, seksualundervisningen ble tvertom et temmelig vanskelig problem som tildels vanskeliggjorde samarbeidet mellom departement og skole, dels skapte rivninger mellom skole og foreldre.

Det er ikke vanskelig å bli enige om prinsippene på dette området, når saken bare løftes ut av de kulturpolitiske spekulasjoner og intriger. Den katolske kirkes standpunkt har hele tiden vært klart uttrykt: Seksualundervisning av mindreårige tilkommer i første rekke og prinsipielt foreldrene, eventuelt hjulpet av sjelesørgeren. Bare foreldrenes svikt i denne viktige sak kan rettferdiggjøre en kollektiv undervisning, som-

i et så delikat og intimt emne må medføre vesentlige ulemper, i betraktning av barnas ulike utviklingstrinn og temperament.

Går man først inn på denne kollektive seksualundervisning, hvilket altså under gitte omstendigheter kan forsvares, forekommer uttalelsene fra den forannevnte komité, som nylig (12. juni), ble offentliggjort i Oslo-pressen, oss å være likevektige og vel funderte. Klokt er det at skolen engasjerer foreldrenes medvirken i denne undervisningen, at ingen lærer tvinges til å meddele den mot eget ønske, og at de etisk byggende sider ved saken også understrekes: Undervisningen skal, sier betenkningen,

«hjelp elevene til: a) å se åpent og naturlig på dette livsområde; b) vise alvor og respekt i omtalen av det c) å forstå at deres ansvar her også omfatter hensynet til egen personlighetsvekst, til hjem og samfunn . . . .

I sine prinsipielle synspunkter sier komitéen at barnas innstilling til seksuallivet i høy grad blir bestemt av tonen i hjemmet. Hjemmets førsterett til å gi barna opplysninger om forplantningsforhold, er alminnelig anerkjent . . . .

Fremstillingen må være saklig og korrekt og gis med takt og varsomhet. Naturlig bluferdighet vil ofte prege ungdommens innstilling til seksuallivet, og den må oppfattes som et beskyttende element av stor verdi.»

Det er ord som har både erfaringens og saklighetens selvfølgelige tyngde.

■ Pastor Stephan Tschudi legger for dagen usedvanlig dårlig humør i en artikkel om stengningen av den protestantiske presteskole i Madrid. («Vår Kirke» nr. 19). Det er forståelig. Mindre akseptabel er hans dårlige informasjon: «protestene kom fra mange hold, men såvidt vites kom det absolutt intet fra katolsk hold». Dette er ikke riktig. Begivenheten har vakt megen kritikk og forargelse også på katolsk hold. Symptomatisk er reaksjonen i to innflytelsesrike katolske organer som «La Liberté» (referert i «St. Olav» nr. 6 i år) og det internasjonale katolske pressebyrået KIPA (Fribourg) som fastslår i denne forbindelse at «det er viktig å fastslå at katolikker ikke godtar noen form for religiøs forfølgelse». Tre sveitsiske katolske organer: «Le Courrier de Genève», «Die Ostschweiz» og «Thurgauer Zeitung» har alle protestert på det mest bestemte, og deres ord har fått internasjonal utbredelse gjennom katolsk pressetjeneste, for eksempel det franske «Informations catholiques» (nr. 20, 1956).

Selv har vi også i denne selvsamme spalte («St. Olav» nr. 6, 1956) tatt klart og utvetydig avstand fra dette og lignende utslag av spansk intoleranse. Forøvrig ikke uten å minnes at der ennå kan feies mer for den hjemlige dør, når det gjelder norsk diskriminasjon av katolikker. Intoleranse er ikke noen spansk spesialitet, heller ikke noen katolsk spesialitet.

Hva vi overhodet ikke aksepterer er de konklusjoner pastor Tschudi tror seg beføyet til å trekke på våre vegne når det gjelder katolikkers rett til å tale sin tros sak i Norge. Det skulle synes innlysende at norske katolikker er like lite ansvarlige for hva spanske sivile myndigheter begår under påberopelse av katolisismen, som pastor Tschudi og hans norske med-protestanter kan tilregnes det som nå i protestantismens uttrykkelige navn skjer av overgrep og opprørende inhumanitet i den syd-afrikanske rasekamp.

Den «sømmelighet» han efterlyser må i det minste føles som en gjensidig forpliktelse når man med så meget temperament vil føre toleransens fane.

■ Norsk Folkeopplysningsråd, som er sammensatt av alt annet enn snerpete og bigotte mennesker, bruker ikke destomindre usedvanlig sterke uttrykk om den mer tvilsomme (eller tydeligvis: utvilsomme!) del av den kulørte ukepressen som det har tatt opp til undersøkelse. Meget betimelig har det offentliggjort sin betenkning umiddelbart før første fase

i injuriansaken mellom det illeluktende organet «Verden Rundt» og «Morgenbladet», som med prisverdig bestemthet hadde hengt bjellen på katten. Forhåpentlig gir denne betenkningen de rettslige myndigheter et vink om hvor den offentlige opinionsretts- og ansvarfølelse befinner seg i saken.

Lesningen av disse ufysiske trykksakene (det gjelder en hel gruppe blader med sex, perversitet og sadisme som mer eller mindre kamuflert speciale og med et urovekkende ungdommelig publikum) har i betenkningen («Morgenbladet» 20. juni) lagt utvalgets ellers nøkterne personer følgende bukett uttrykk i pennen: underlødig, mindreverdige, brutalt, rått, ufor-svarlig, utuktig, lavtliggende, vemmelig, lummert, slett, forkastelig, usunt, trist, sensasjonspreget, sykkelig, forbrytersk, absolutt skadelig, frekt, sleipt, slibrig, perverst og sadistisk! Det norske sprog mangler såmen ikke ordforråd når man først blir riktig og sunt forarget!

Et oppløftende trekk ved saken som også denne betenkningen nevner, er den norske dagspresses effektive medvirken til å reise en bred opinion mot uhumskheten. Nå kunne vel en og annen avis kanskje uten skade feie litt også for egen dør: En detalj av overdimensjonert foto-reportasje fra reportasjen i mordsaken i Lier var ikke bare informasjonsmessig sett overflødig. Den var hjerteløs mot et sykt og ensomt menneske, og en ansvarsløs pirring av leserens mest lurvete form for nyfikenhet. Bedre ble det ikke ved at det skjedde i det selvsamme nummer hvor en sint og besk Anton Beinset stilte seg i moralsk forarget positur for å fastslå sin avis' redaksjonelle idealisme.

Det er ofte nettopp over de presseorganer som med en larmende og gjerne plumpt uvitende tendens mot kristendommen løfter «human-etikken»s fane, at vi blir virkelig klar over hva den kristne arv allikevel representerer av humanitet og sans for hva som er menneskesinnet verdig.

■ De kristne forhold til pressen lar allikevel ifølge kompetent bedømmelse adskillig tilbake å ønske her i landet. For det første har «kristelig presseskikk» vært oppe til debatt: Midlene er åpenbart ikke alltid så fine at det gjør noe når det gjelder å få ram på sin mann. Det er såmen ikke så helt fremmed for våre egne erfaringer heller: Etter to sterkt tendensiøse foredrag om katolisismen i det pietistiske Kristelige Studentlag i Oslo i våres, ble der i debatten utførlig og bestemt imøtegått fra katolsk side. Et fyldig referat i bevegelsens organ «Credo» (nr. 3, 1956) gir denne katolske protest følgende knappe og paradoksale form som da visst vil få enhver uhildet tilhører til debatten til å sperre øynene opp i vantro overraskelse «At professor X. hadde gitt et sant bilde av katolisismen, fikk vi et godt bevis for da en av de tilstedeværende katolske patere under samtalen sa at han stort sett kjente seg igjen i X's fremstilling.» Punktum!

Ellers er forholdene omkring redaktøroppsigelsen i det kristelige dagbladet «Dagen» i Bergen så lite oppbyggelig at mennesker som står kristendommen fjernt med god grunn har kunnet gi det fromme avisstyret en elementær leksjon i presse-etikk og medmenneskelig anstendighet. Kanskje kunne stemmeleiet nu skrues noe ned når det gjelder de samme kristelige kretsers utrettelige angrep på katolisismen for intoleranse og åndstyranni. Det minner jo betenkelig om dette med steinen og glasshuset . . .

Fr. Candidus.

ST. OLAV

selges nå foruten i Cencentra, Akersgt. 61, og i eksp. Akersv. 5, også i

CAMMERMEYERS BOGHANDEL A/S

Karl. Johansgt. 41/43, Oslo.

Et skrift om dikteren

Paul Claudel.

Av Olav Paus Grunt

Paul Claudel, (1868—1955).

Det Norske Studentersamfunds kulturutvalg har bedt Hallvard Rieber-Mohn, O. P. om å føye et essay om den franske lyriker, dramatiker og essayist Paul Claudel til sine øvrige skrifter. Et heldigere navn kunne man neppe ha truffet. Til sin dype forståelse av den katolske kristendoms vesen føyer forfatteren en ekte sans for diktning og teater, den fødte journalistiske begavelses evne til levende fremstilling, og varm beundring for dikteren og kristenmennesket Paul Claudel. Det er da også blitt en liten bok som en leser i spenning og takknemlighet. Hva pater Rieber-Mohn har klart å sammenfatte på de 72 små sider han har hatt til disposisjon er hartad utrolig. Så meget mer beundringsverdigg som den dikter han behandler er en av de vanskeligst tilgjengelige i moderne fransk litteratur.

Enkelt og konsist fremstilles dikter-diplomatens liv; med innsikt og klarhet plaseres han i sitt miljø — den bigotte, nærsynte naturvitenskapelighets epoke fra slutten av forrige århundre. Det legges tilbørlig vekt på de to store hendelser i hans ungdom som skulle bestemme hans fremtid som menneske og dikter: det møte attenåringen hadde med *Rimbauds* visjonære, virkelighets-sprengende diktning og det annet langt mer gjennomgripende møte med katolisismens transcendent virkelighet da Claudel på selve juledagen opplevde sin vidunderlige omvendelse i *Notre Dame* i Paris.

Efter noen rammende sider om Claudels fornyelse av poesiens formsprog, hans originale og totale utnyttelse av det franske sprogs resurser, hans spesifikke prosodi som bygger på åndedrettets egen rytme, hans rike billedbruk som er født av trangen til å rive ned skillet mellom den sansbare og den åndelige virkelighet og næret av Bibelens overdådige bilder, vender Rieber-Mohn seg til dramatikerens Claudel. Som rimelig kan være må han her foreta et utvalg fra Claudels store produksjon. Han konsentrerer analysen om de verker man gjerne betrakter som de betydeligste: «Tête d'Or», «Partage de Midi», «L'Annonce faite à Marie» og «Le Soulier de Satin». At jeg personlig gjerne hadde sett en noe mer inngående gjennomgåelse av den trilogien som begynner med «L'Otage» snarere enn de mange lovord som ødsles på det nokså skjematisk «Livre de Christophe Colomb» er formodentlig en smaksak.

Overalt viser pater Rieber-Mohn med aldri sviktende klarhet og logisk stringens den uløselige sammenheng mellom Claudels dramatiske form og poetiske sprog og hans «thomistiske» tilværelsesopplevelse. Han fremhever med rette hvordan en muldvarm, jordnær, sanseberuset

realisme hos denne dikter er forenet med dyp mystikk og innerlig gudsopplevelse. Kraften, skjønnheten og gleden i denne diktning har sine kilder i dens skapers alltid levende følelse av Guds og skaperverkets innerlige sammenheng, av hans fromt tilbedende holdning overfor tilværelsens og Guds mysterium.

Som ikke teolog har denne anmelder selvsagt ingen kompetanse når det gjelder å dømme om vurderingen av den spesifikt claudelske teologi; det jeg kan beundre er hans fine forståelse av hvorledes Claudels kosmisk-religiøse opplevelse på ethvert punkt gjennomsyrrer hans verk og — så ofte, om ikke alltid — hever det til sublim høyder.

Det synes naturlig i et skrift av denne art at forfatteren i alt vesentlig lar kritikk ligge. Claudel er jo en temmelig ujevn skribent, og den «feilfinnende» kritikk har ingen besværligheter med å påvise bombast, unødige utfordringer til gjennomsnittsleserens evne til å godta usannsynligheter osv. Det er imidlertid så at en god del av den kritikk som er rettet mot Claudel som dramatiker og stilist bunder i mangel på evne hos kritikeren til å dømme hans verk ut fra dets forutsetninger, i en generell uformuenhet når det gjelder å godta Claudels kristne filosofi. I noen avsluttende ord hvor Rieber-Mohn trekker visse paralleller med andre kristne skribenter av høy rang, først og fremst Mauriac, pekes det på hvorfor særlig vi i Norden har så meget vanskeligere for å godta det universelt-objektive, thomistiske i Claudels kristne og poetiske verdensbillede enn den individual-psykologiske boring i det enkelte menneskesinn som en *Mauriac*, hvis aner i den kristne tradisjon er folk som Augustin og Pascal, har konsentrert seg om.

Det er en lykke for vårt ensidige kulturliv at vi, gjennom populært skrevne fremstillinger som denne boken om Claudel, kan få et høyt påkrevet innblikk i en tankeverden og et kunstnerisk skaperverk som vi hittil har holdt oss borte fra. Denne boken er så fengslende skrevet at den burde gi mersmak.

Siden jeg har hatt så meget glede og utbytte av å lese den, er det vel kanskje pirket å trekke frem et par, kanskje nokså vesentlige innvendinger mot forfatterens stil! Jeg har jo flere ganger nevnt dens fortrinn. Men kunne det ikke være en tanke, spesielt for en så begavet popularisator som Rieber-Mohn å fare litt mer varsomt med fremmedord. Ikke så å forstå at de bør bannlyses. Er et fremmedord bedre, mer presist, mer uttrykksfullt enn det norske, bør man bruke fremmedordet. Men slike anglismer som «kontekst» og «irrelevans» .... for å nevne et par som Rieber-Mohn anvender, forekommer meg unødvendige ....

Når forfatteren skriver: «det dekadente, parisiske boulevardteater, hvis *forsmak* for tekniske effekter osv....» er det vel bare et hendelig uheld.

Olav Paus Grunt.

Hallvard Rieber-Mohn, O.P.:

PAUL CLAUDEL

Essay, kr. 4.50,

leveres omgående fra

KATOLSK BOK- OG BLADSENTRAL

Akersv. 5, Oslo

Tlf. 42 37 43

De mannlige ordenssamfunn i Norge i dag

Fransiskanerordenens
våpen: Kristi og den
hellige Frans' sårmer-
kede hender under
korssymbolet.

3. artikkel:

FRANSISKANERNE

De aller fleste i Norge har sikkert et visst kjennskap til den hellige *Frans fra Assisi*, — vel den mest populære og avholdte av alle helgener. Utallige bøker — såvel tungtveiende og vitenskapelige som affektbete og romantiserte — er skrevet, og vil sikkert bli skrevet om ham. På norsk har vi hatt en sjarmerende bok av Carl Fredrik Engelstad, «Frans fra Assisi», hvor det særlig er den muntre trubadur som er skildret. Grekeren Kazantzakis «Min Frans av Assisi» kom på norsk for vel to år siden, og den kjente legende bok, «Fioretti, Heilagsogor um Frans frå Assisi», har en kunnet glede seg over i en vakker liten utgave på nynorsk.

— Det foreligger vel en hel mengde utenlandske verker om den hellige Frans? Spørsmålet stilles til Frans' egne åndelige sønner, fransiskanerne i Oslo.

— Ja, det finnes omkring 30 fremragende moderne biografier. Antallet av de mer alminnelige er ikke lett å få greie på. Den nylig avdøde Johannes Jørgensens bok regnes blant de fremragende. Men til tross for de mange bøker som er kommet ut, etterlyser man fremdeles den ideelle Fransiskus-biografi. Noen lager sin egen Fransiskus, andre er for ensidige historikere, atter andre for meget fortellere. En heldig kombinasjon av historiker og kunstner ville være det rette. Noen mener at det er umulig. Men Sven Stolpes ypperlige bok om Jeanne d'Arc f. eks. skulle på sine aller beste steder tyde på at slikt er mulig.

Frans fra Assisis ånd og regel.

— Hvorfor er denne helgen så kjent og elsket, ikke bare innen Den katolske kirke, men av nær sagt alle mennesker som har vært i berøring med kristen sivilisasjon?

— Den hellige Frans hadde jo en medfødt gavmild og vennel karakter. Det fortelles om ham at han som rik ung man engang avlo å gi noe til en tigger. Men

han angret straks, og løp etter mannen med det han hadde bedt om og mere til. Han hadde en naturlig, spontan kjærlighet til alt det som Gud har skapt. Da han så fikk øynene opp for Guds kjærlighet åpenbart i menneskeskikkelse, kunne han med en dikters begeistring leve sitt liv i Kristus. Når han feiret jul, fremstillet han det hele slik at folk kunne få oppleve hvordan Jesus hadde hatt det. Og det gjorde han ikke av romantiske beveggrunner, nei, Guds sønns menneskevordelse var intens, levende virkelighet for ham. Der fant han svaret på den dypt menneskelige lengsel som han kjente i seg.

— Fra å være en vel nærmest ødsel rikmannsønn gikk han jo over til et liv i største enkelhet og fattigdom?

— Ja, han ville etterfølge den *fattige* Kristus. Og her tar vi «fattig» i videste forstand. Om Jesus står det jo: «Han fornedret seg selv da han tok på seg en tjeners skikkelse, ble lik mennesker, og i det ytre så ut som et menneske. Han ydmyket seg og ble lydlig inntil døden.» Ved ikke bare å legge stor vekt på den ytre fattigdom, men like meget på den indre, — en fullstendig frigjørelse av det egne jeg — skilte Frans seg på en særlig måte ut fra de andre fattigdomspredikanter på den tid. Slik kommer fattigdomsidealets dypeste vesen frem: en total avhengighet av Gud. Han var Guds barn, og derfor også så lykkelig.

— Grunntonen i Frans' åndelige utvikling er altså at han trofast følger etter Kristus ved å leve i fullstendig fattigdom?

— Ja, og karakteristisk for ham er også at han ga uttrykk for sin glede over et liv i Kristi etterfølgelse ved å opptre som sanger eller trubadur, og som Guds ridder.

— Og hans eksempel smittet andre?

— Det gjorde det. Mange ville gå i hans fotspor, dermed oppsto det også problemer. Hans eget personlige ideal var å leve i overensstemmelse med Evangeliet, og til å begynne med hadde han ikke tenkt på noen ordensregel. Livet selv førte imidlertid med seg enkelte krav om ordnede forhold, og Frans utformet sin regel og fikk den godkjent uten at den enkle og umiddelbare Evangeliets ånd tok noen skade.

— Han måtte vel lempe litt på kravene om fattigdom og andre ting også?

— Vi må være takknemlige for at han selv forsto nødvendigheten av å bringe et slikt offer. Et rent personlig ideal kan ikke overføres til andre som en forpliktelse. Under Kirkens ledelse ble det levedyktig og er overført fra generasjon til generasjon gjennom tidene.

— Hva sier ordensregelen, og når begynte det mer organiserte liv for fransiskanerne?

Menigheten i Kristiansand har i en årrekke vært betrodd til fransiskanernes hyrdeomsorg.

Her ses St. Ansgars kirke i sin nyeste drakt.

— Ordensregelen, som ble stadfestet i 1223, begynner karakteristisk nok med ordene: «Mindrebrødrenes liv og regel er dette: A holde seg til vår Herres Jesu Kristi hellige Evangelium ved å leve uten eiendom i lydighet og renhet.»

Inntil den tid hadde munkene levet innenfor klostrene. Med tiggerordenene, — fransiskanerne og dominikanerne — ble det en forandring, for de dro ut i verden og preket og lærte ved sitt eksempel. Fransiskanernes offisielle navn er: «Ordinis Fratrum Minorum,» forkortet O. F. M. Vi kalles også mindrebrødrene. Det er tre grener, O. F. M., O. F. M. Cap. (kapusinere), og O. F. M. Conv. (konventualer).

Vi er en tiggerorden fordi Frans ville at munkene skulle være de fattiges særlige venner, og selv være så fattige at de måtte be om alt. Ikke eie noe, tjene og hjelpe, det er Frans' og hans ordens ideal.

Vi har sittet og betraktet patrene. Øynene glitrer muntert, smilerynkene viser seg fort vekk. Både de to patrene *Castricum* og *van Vugt*, og broder *Martin* som kommer inn i blant, er nederlendere, og dermed forbinder en uvilkårlig et lyst og likevektig humør. Men kanskje er grunnen også den fransiskanske ånd, for slik minnes vi også mange andre fransiskanere.

Utenfor St. Hallvard prestegård er det en grå og kjedelige gate — til tross for det forlokkende navn Urtegaten. Oppgangen er primitiv med gamle knakende trapper og med klokkestreng. Huset må være ufyselig kalt om

Forkynne, be og studere — også det med den særegne fransiskanske glede!

vinteren. Men her er en egen atmosfære — uhøytidelig, lys, tross rommenes mørke. Det er slett ikke vanskelig å tenke seg den hellige Frans selv i disse omgivelsene!

Er fransiskanerne like fattige nå som fra først av?

— Fransiskanerklostrene har ingen eiendommer, de har ingen jord de kan leve av, og fabrikerer ikke levnetsmidler eller selger et eller annet slik enkelte ordener kan gjøre for å skaffe seg inntekter. Vi er en tiggerorden og lever av bidrag. I klostrene i utlandet er det gjerne noen av brødrene som reiser rundt og samler inn poteter, grønnsaker og hva de kan få. Det står i ordensregelen at munkene ikke skal ha penger på seg. Men det *må* vi jo i dag — vi er avhengige av tog og buss etc., og kan ikke leve som i det 13. århundre. Slike ting er heller ikke avgjørende. Det er jo ånden det kommer an på...

— Har dere mange store klostre i Nederland? Og hvor mange fransiskanere er det i verden nå?

— Klosteret i Venray, hvor det særlig drives filosofiske studier, er vel det største i landet med sine 105 munk. Ellers er det flere studieklostre med opptil 100 munk. Mange av patrene bor i klostrene, men virker som sjelesørgere i omegnen. Så er det de studerende og legbrødrene. For tiden er det omkring 1500 neder-

Patrenes superior i Norge, sogneprest Albert Castricum (Oslo) — t. v. i' fransiskansk fugleidyll sammen med v. P. van Vugt (K. sand); t. h. i norsk sneidyll med p. Arno Gerritsma (Oslo).

landske fransiskanere, men de er spredt rundt omkring i verden. Langt fra alle er bundet til klostrene, i Nederland f. eks. har vi mange menigheter og virker som sogneprester og kapellaner. I alt er det 28 848 fransiskanere i verden nå, sier pater Castricum, selv sogneprest ved St. Hallvards kirke i Oslo siden i fjor vår.

I sannhet et oppløftende antall! Vi leser i avisene om dagen at hele sykeavdelinger må nedlegges av mangel på sykepleiere. Færre og færre vil ta arbeide som krever en idealistisk innstilling. Og følgene begynner å merkes så det riktig svir... Men ute i verden er det altså mange — tusenvis — unge menn som tenker som Frans fra Assisi gjorde, og forlater sine ofte velhavende hjem og lovende karrierer for å stå til tjeneste der det trenges, uten lønn...

Munker uten klostre ....

— Men å virke i en menighet slik dere gjør her og etter hva dere sier også i Nederland, er vel svært forskjellig fra klosterlivet?

— Det er det nok, men vi har jo hele tiden vært innstillet på det all den stund så mange fransiskanere arbeider utenfor klostrene. Det er også ordenens ånd at vi skal være der hvor vi kan være til hjelp og nytte, vikariere for andre prester, overta menigheter når det er behov for det, og kunne forflyttes uten vanskeligheter.

— Ikke desto mindre har dere stolte tradisjoner fra middelalderen å bygge på her i landet. Fransiskanerkloster med kirke og alt som hørte til skal ha vært fullt utbygget i 1298, der hvor Oslo hospital nå er. Og i Tønsberg var vist det aller første fransiskanerkloster?

Pater Hertman over sjakkbrettet. Angrep eller forsvar, pater?

T. h. pater Otto J. Hanssen, første norske fransiskanerpater i vår tid.

— Det stemmer. Og tro ikke at vi ikke vil ha kloster her nå også. Det skyldes andre — ikke minst pekuniære grunner at intet er bygget enda.

— Godt å høre dere sier enda. For vi har jo hørt om planer og vet om en god del arbeide som er nedlagt i den anledning?

— Ja, her har vært ukuelige optimister før oss, og vi arbeider uførtredent videre med planene for et kloster. Fire—fem munk er nok til å danne et kloster-samfunn. Men, men — (pater Castricum blir sittende og bite seg i leppen) — vi er nå engang ikke så mange munk er her i landet, vi må være to mann der vi har menigheter, og planene er ikke helt klart utformet enda for vår virksomhet. Men det er i alle fall sikkert at vi blir her nå, så vil nok utviklingen komme og det hele ta fastere form etter hvert. Var bare ikke krigen kommet... den kullkastet så meget for oss.

Vi tenker uvilkårlig at hadde disse munkene og deres planer kunnet bli hjulpet av sympati alene, hadde de vært langt i dag. For den har de uten tvil, ikke bare fra den ganske store St. Hallvard menighet, men fra alle de nordmenn de er kommet i kontakt med. Derfor ber vi om en kort revy over:

Fransiskanerne i Norge fra 1924—1956.

— I 1924 kom de to første, patrene *Hol* og *Jorna*. De førte først en nokså omflakkende tilværelse og vikarierte i Stavanger, Bergen, Oslo, Hamar, Tønsberg. Pater *Jorna* reiste fra Norge igjen i 1929, men da var to år tidligere ankommet en tredje nederlander som skulle komme til å tilbringe resten av sitt liv her: pater *van Eekeren*, eller pater Leo som han alltid ble kalt av sine utallige venner.

I 1933 kom patrene *Notenboom* og *Boers*, og alt året etter overtok de St. Hallvard menighet i Oslo. Pater *Hol* reiste til Bergen hvor han ble rektor for St. Fransiskussøstrene. Pater *Notenboom* var sogneprest i St. Hallvard menighet fra 1934—1947. Så ble det et opphold i Nederland til 1950, da kom han tilbake for å reise igjen i 1955, forteller patrene mens de blar i de håndskrevne journaler.

I hele 18 år var altså St. Hallvard så heldig å få ha denne samme sogneprest, effektivt assistert av pater *Boers* i 6 år. I krigsårene gjorde pater *Boers* et grunnleggende arbeide som sogneprest i St. Ansgars menighet i Kristiansand, men i 1945 dro han derfra og har siden vært professor ved et klosterseminar i Bangalore i India. Han har nok ikke glemt sine mange norske venner som særlig er å finne blant ungdommen, for det er ikke lenge siden den nå nesten orientalsk utseende professor var på besøk i Norge.

— Det var vel i pater *Notenbooms* tid at byggeplanene tok form?

— Ja, alt mange år før krigen var det meningen at det skulle bli en ny St. Hallvard kirke med et tilhørende kloster, og pater *Notenboom* arbeidet hele tiden med liv og sjel for planen.

— I 1937 kom pater *Novatus Hutjens* til Bergen, fortsetter pater *Castricum*, og fra 1940 til 1950 var han her i St. Hallvard, derav de tre siste år som sogneprest.

— Når kom nordmannen pater *Hanssen*?

— I 1945, etter å ha fått sin utdannelse i klostre i Nederland.

— Hvordan var han kommet på slike tanker, tro?

— Det var vel gjennom kontakten med de neder-

landske fransiskanerne her i landet, og det var gjennom bekjentskapet med ham i Nederland hvor vi studerte sammen, at jeg kom til å tenke på Norge, sier pater *Castricum*.

— Kom dere samtidig hit?

— Nei, jeg kom et år senere, vel i grunnen for å avløse pater *Boers* da han reiste til India. Det ble Hauge-sund og Kristiansand for meg til å begynne med. I fjor kom pater *Arno Gerritsma* og jeg hit til Oslo. Pater *Arno* hadde da vært kapellan i Kristiansand fra 1950.

— Disse sist ankomne patrene er visst også svært unge?

— Ja, nå er vi kommet til de yngste og nyeste. Pater *Hertman* kom i 1954 og er rektor for St. Fransiskus-søstrene i Bergen, og pater *van Vugt* som for tiden er her, men ellers kapellan i Kristiansand, kom i fjor.

— Nå blir forhåpetlig De og pater *Arno* her i Oslo både vel og lenge. Har dere noen planer foruten byggeprosjektene og alt det der?

— Vi betrakter det som en stor oppgave å gjøre den fransiskanske ånd kjent overalt der vi arbeider. Mange mennesker her i landet er alt glade i den hellige Frans. Og hvor mange mennesker i vår moderne tid trenger ikke et lysere livssyn? Foruten å gjøre Frans mer kjent, arbeider vi for den fransiskanske tredje orden. Det er en orden for legfolk som ønsker å leve i den fransiskanske ånd, og ordenen har sin egen regel. I alt har den 1 207 864 medlemmer rundt om i verden.

Ellers har vi tenkt å begynne sosialvirksomhet her i Oslo. Planene er ikke helt utformet enda, men vi håper å kunne komme i gang til høsten.

Og ute i verden?

— Ordenen har for tiden 1048 klostre, dessuten er vi stasjonert på 1434 andre steder. Spesielt må nevnes fransiskanernes oppgave i Det hellige land: å ha oppsikt med de hellige stedene der. Dette påhviler ikke en bestemt ordensprovins, men hele ordenen. Alle provinsene må avgi noen munk til dette såkalte «Det hellige lands oppsyn». Foruten å ha tilsyn med bestemte steder, veileder de pilegrimer og driver hospitaler. Frans var jo så så betatt av Jesu menneskevordelse, og elsket de stedene hvor han levde.

— Dere har jo også en legbroder — det hører vel til i ethvert kloster?

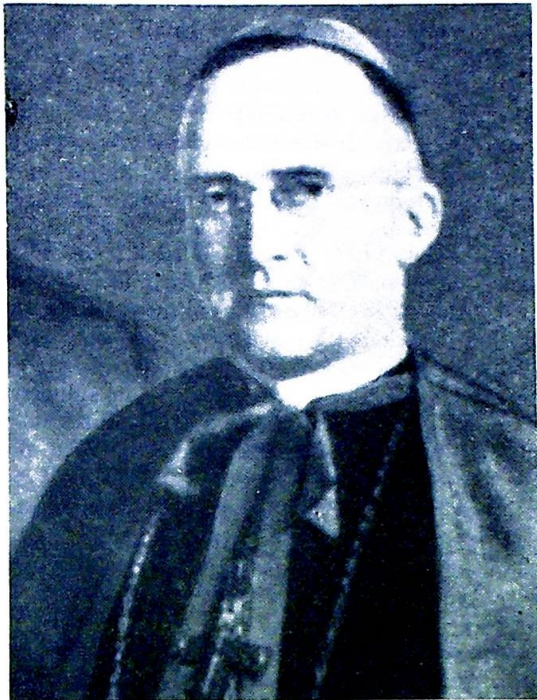
— Ja, legbrødrene gjør et uvurderlig arbeide i klostrene ved at de representerer så mange yrker. Vi er så

heldige å ha broder *Martin* med oss her, han har vært 22 år i Norge nå. Ingen andre har vært her så lenge som ham.

Måtte han holde ut her resten av sitt liv, tenker vi. Og når vi hører og ser denne broderen, tror vi det.

Den alltid tjenestevillige broder *Martin*,

Biskop J. M. J. A. Hanssen, Roermond i Holland, som i juli måned vil besøk de tre katolske kirkedistrikter i Norge.

*

Hans Høyverdighet biskop dr. Jac. Mangers vendte 28. juni tilbake fra sin tjenestereise i USA.

Ordenens virksomhet er så variert at det ville føre for langt å gå i detaljer. En finner fransiskanere i de fleste land på jorden, avslutter pater Castricum.

*

Å nei, det er nok ikke bare i Oslo, Bergen og Kristiansand at en treffer disse munkene med brune drakter og hvitt rep rundt livet. På repet er det tre knuter. Skal de minne om de tre klosterløftene? Eller kanskje har noen også brukt dem til å gi «bror esel» et rapp i blant når det har vært sta og uvillig?

Fordelt utover hele jordkloden ber og arbeider fransiskanerne eller mindrebrødrene. De sitter ved sykesenger. Besøker hjem hvor det trenges hjelp. Foreleser på universiteter. Underviser og preker. Noen steder er det såkalte store forhold og velstilte miljøer. Andre steder er det smått og trangt. Det er det samme for dem. Likeså arbeidets art.

St. Hallvard kirke i Oslo kan ikke fotograferes, for den er for liten! Den ligger på en gårdsplass og rundt om er det høye hus mens den selv er ganske lav. En blir derfor overrasket når en kommer inn i den, det er likevel så høyt under taket og det er så lett å be der selv om en hører fuglesang om sommeren og duringen av koksovn på en bitende kall vintersøndag. Jo, den fransiskanske ånd lever videre, og det vil den sikkert gjøre også i en større og mer moderne St. Hallvard kirke.

K. R.

I nærmeste naboskap til Petri grav og basilika, tvers over den brolagte plassen på sydsiden som før bar Neros, i dag de hellige protomartyrs navn, ligger Campo Santo Teutonico. Halvt dekket bak ranke cypresser på denne haveflekkestore gravlund står et gammelt, ærverdigg kollegium av samme navn. Det huser et knapt snes geistlige, mest forskere av kirkehistorie og arkeologi innenfor rammen av germansk-romersk tradisjon, og om dem skal sies at de overgår hverandre i å trives! Halve huset ligger i Vatikanet, den annen halvpart i Rom. Alene det at både bibliotek og kjøkken ligger innenfor kirkestatens grenser, kunne rettferdiggjøre en for innvånerne lukket tilværelse. Men at det motsatte er tilfelle, det er vår nordiske representant der nede, presten og forfatteren *Peter Schindler* et fullverdig bevis for. Det er så meget utenfor murene som lokker, og en måtte være mumie om en ikke falt for fristelsene: Den evige stads påtrengende utfordring til kulturmennesket.

La oss altså være Forsynet takknemlig for at nettopp en så meddelsom begavelse som Peter Schindler er blitt den nordboer som øyensynlig for blivende har plantet sitt telt her mellom Collis Vaticanus og de seks andre romerske høyder. Meget har han gitt oss av Roma-inspirert stoff i sin yppige litterære produksjon. Men hans nylig utkomne «Dage i Rom» er verket om Den evige stad selv. Boken er blitt en stormende suksess, og til tross for den smukke pris av nesten 45 norske kroner for et innbundet eksemplar er den nå kjørt ut i tredje opplag — 15 000! siden den forelå på Hirschsprungs Forlag i København for vel et halvt år siden.

«En billedbok med tekst» har forfatteren føyet til på titelbladet — sikkert ikke av påtatt beskjedenhet, men i den lavmælte respekt for emnets storhet som faller naturlig for den genuine tolker. Det virker derfor umiddelbart tillitvekkende at kommentatoren stiller seg selv i annen rekke og lar materialet i den grad tale sin egen sak. Og det gjør det fra 88 hel-illustrerte sider. Hvilket praktfullt og kyndig utvalg!

Hva de nær 200 tekstsider angår, så levner de undertegnede ingen mulighet til kritikk. Med en overbevisende sikkerhet beveger forfatteren seg mellom Den evige stads historisk klassifiserte lag: antikkens, oldkirkens, middelalderens, renessansens og barokkens Rom. Periodene søkes dekket i 48 logisk tilrettelagte vandring, der kjentmannen leder sin skare med myndig hånd. Ingen vimsing i rekkene, ingen fortapelse i detaljer som foreløbig ikke tjener forståelsen av helheten, og slett ingen menigsløs hasting for å gape over mest mulig. Det som skal ses og oppleves en tidlig morgen, blir lagt til morgenstunden, og det som best kan spares til en sval aftentime, skal ikke få gjøre inngrep i siestaen. Slik blir ingen vandring for lang, og en får hvile, mat og godt drikke rikelig nok til å kunne glede seg til neste.

På undertegnede gjorde kapitlet om Oldkirkens Rom det sterkeste inntrykk. Her er da også Schindler mer på hjemmebane enn de fleste Roma-tolkere som våger å skrive populært. Ganske ettertrykkelig avliver han i dette kapitel den gamle katakombe-lyrikk som har gjort disse underjordiske gravbyer i dypet rundt Rom til noe annet enn de var. Vær ikke redd for avlivningen — Schindler gir oss et kirkehistorisk sett langt inntrykksfullere Roma-bilde enn bøker som *Fabiola* og *Quo Vadis* har *diktet* opp for oss!

Jo, det var deilig å være i Rom igjen.

I.H.K.

St. Olavs Forbund

St. Olavs Forbund i Oslo Katolske Bispedømme holdt 1. Pinsedag sin generalforsamling i Oslo. Til stede var H. Høyerv. biskopens representant i arbeidsutvalget, pastor Harald Taxt, formannen Alfred Taxt, nestformannen Einar Storheim og delegerte fra følgende byer: Bergen (2), Fredrikstad (3), Hamar (1), Hønefoss (1), Lillestrøm (2), Oslo (2), Tønsberg (1). Videre møtte en rekke nåværende og tidligere tillitsmenn innen forbundet. Johs. Hongslo ble valgt til generalforsamlingens dirigent.

Foruten de vanlige forretningsposter forelå til behandling et konkret opptrukket arbeidsprogram, hvorav særlig må fremheves planen om igangsettelse av et brevkursus med sikte på ikke-katolikker som er interesserte i å lære katolisismen nærmere å kjenne. Kursene tenkes avertert i dags- og ukepressen, likesom de vil bli kunngjort ved små foldere som blir tilstillet lagene i rikelig antall. Sokneprest G. Vranken, Haugesund, står for utarbeidelsen av brevene, og etter den positive interesse som preget diskusjonen omkring planen, kan en vente en snarlig iverksettelse. Initiativet har også funnet sterk støtte fra forbundene i Mellom-Norge og Nord-Norge.

Generalforsamlingen hilste med glede et løfte fra pastor Schindler om å komme hit opp på foredragsturné i september måned. Reiseruten som foreløbig omfatter det sydlige Norge, vil senere bli kunngjort, samt de emner som denne fremragende foredragsholder er rede til å ta opp.

Etter å ha drøftet videre planer for nærmeste fremtid, valgtes følgende styre for den kommende 3-årsperiode: Formann Alfred Taxt (gj.v.), nestformann Einar Storstein (gj.v.), kasserer Hroar Hanssen, sekretær Angela Endresen og styremedlem Erling Mikkelsen (gj.v.); suppleanter Johs. Hongslo og Knut Raude; revisor Paula Abry og Ragnar Plünnecke; valgkomité: Bernh. Granberg, Marie Rasmussen og Gerd Thielemann.

Som mange allerede vet og som det fremgår av referatet fra generalforsamlingen, setter St. Olav's Forbund igang et korrespondansekursus i katolsk kristendoms-kunnskap. Kurset er som nevnt beregnet på ikke-katolikker. Vi starter engang til høsten, og vi starter med optimisme og i tillit til at vi fyller et behov. Utfallet får så stå i Guds hånd.

Det løftet Forbundet her tar, innebærer en ikke liten risiko — vi satser mesteparten av dets kapital. Men vi mener og tror at de fleste av våre trosfeller vil være begeistret for tiltaket. Å forkynne Kirkens lære er jo vår viktigste oppgave her hjemme.

Vi finner det derfor riktig nå i anledning av kirkekollekten til St. Olav's Forbund, søndag den 29. juli, å henstille til alle våre trosfeller å støtte vårt betydningsfulle tiltak. En god kollekt vil få meget å bety for kursets videre skjebne.

Vi er forvissnet om at kollekten på Olsoksøndag vil vise at det er mange som forstår og som støtter vårt arbeide til beste for Kirken. La det bli en kollekt som monner!

St. Olav's Forbund.

BØNNENS APOSTOLAT

Intensjonen for juli måned: Bekjempelse av den naturalistiske legemsdyrkelse. —

Avvendelse av faren for materialisme i Afrika.

Akademikerstevnet i Trondheim

25. juli—2. august

Om noen uker vil katolske akademikere fra de nordiske land sette hverandre stevne i den gamle Domkirkeby ved Nidelven. Stevnet vil få en verdig ramme for et slikt arrangement, og det er arrangørens store håp at det vil bli en stormønstring av katolske akademikere.

Komiteen har lagt frem et mer detaljert stevneprogram, som bygger på følgende dagsplan:

Kl. 8: Messe m. preken. — Kl. 9: Frokost. — Kl. 10: Møte, foredrag m. diskusjon. — Kl. 14: Middag. — Kl. 15.30: Kaffe m. samtale. — Kl. 19.30: Aftens. — Kl. 21: Kompletorium.

Messe og kompletorium vil finne sted i den ny-restaurerte St. Olavs kirke. På Olsokdagen vil messen finne sted på martyrkongens Stiklestad. — Møtene vil bli holdt i Frimurerlogens lokaler, og måltidene vil bli servert i kafé Solfeng, som ligger like ved kirken. Deltagerne vil som tidligere nevnt, bli innkvartert på Ila skole, vis å vis St. Elisabeth hospital.

For de enkelte dager vil stevnet ellers følge dette programmet:

Onsdag 25. juli: Deltagerne ankommer til Trondheim i løpet av aftenen.

Torsdag 26. juli: Høytidelig åpning av stevnet. Foredrag av pater A. Raulin, O. P.: «Kirken — organisasjon og organisme.»

Om ettermiddagen utflukt til Ringve gård med Musikkhistorisk Museum, samt besøk i den gamle Lade kirke.

Fredag 27. juli: Foredrag av lektor Runa Nordens-treng, Finnland: «Katolsk syn på oppdragelsens etikk.»

Om ettermiddagen omvisning i Nidaros-dommen.

Lørdag 28. juli: Foredrag av pater H. Rieber-Mohn, O. P.: «Katolsk tro og humanistisk kultur.»

Søndag 29. juli: Valfart til Stiklestad, hvor det vil bli selebrert festmesse.

Mandag 30. juli: Foredrag av dosent dr. Daniel Haakonson: «Katolisisme og demokrati.»

Tirsdag 31. juli: Foredrag av magister Bjørn Rasmussen, Danmark: «Katolsk vurdering av film og teater.»

Onsdag 1. august: Foredrag av dr. Robert Braun, Sverige: «Den kristne oppriktighet og den katolske litteratur.»

Torsdag 2. august: Avreise i løpet av dagen.

Under stevnet vil det bli arrangert flere utflukter til kjente og historiske steder i byens omegn.

Om ettermiddagene vil på enkelte dager under kaffen bli holdt kortere innledninger, bl. a. vil Trygve Lundén, Sverige, ganske kort tale om Det nordiske prestekall.

Komiteen vil be om at alle interesserte slutter opp om stevnet. Interesserte som ennå ikke har sendt innmeldelse, kan ennå ordne dette ved å skrive til Arrangementskomiteen, Neuberggaten 15, Oslo.

Komiteen.

- Husk den tradisjonelle VALFART TIL STIKLESTAD på Olsokdagen 29. juli!

AFTENMESSE hver søndag kl. 19 i St. Hallvard

- Kirke, Urtegt. 29, Oslo, vil også finne sted i sommermånedene.

Oslo Katolske Menighetspleies feriekoloni på «Persbråten», Hadeland, er takknemlig for enhver støtte til driften. Bidrag kan sendes til sogneprestene ved St. Olavs eller St. Hallvards kirke.

MARIA MAGDALENA

Til minnedagen 22. juli

Av Daniel Røps

Hvem er du egentlig, Maria Magdalena? — en eller tre personer? I all den tid evangeliet har vært gransket, har også du vært gjenstand for lange diskusjoner, og dette ditt mysterium er enda på langt nær oppklart. Er du synderen, hun som hos fariseeren Simon knelte ned for Mesterens føtter, vøtet dem med sine tårer og tørret dem med sitt hår? Og var hun identisk med Martas og Lasarus' søster som lot den annen utfolde sine huslige egenskaper mens hun selv satt henført og bare hadde tanke for en annen næring — den uutsigelige — som et eneste ord fra Gud skjenker i overflod? Og kan vi gjenkjenne disse to i den modige, utholdende kvinne — hennes navn var uten tvil Magdalena — som fulgte Herren på den siste ferd og var den første som løp til graven?

Tre eller en? Mange av kirkefedrene, som Augustin og Gregor den Store, har sluttet seg til denne siste hypotese i skrifter med solid underbygning. Og det ser også ut som om Kirken selv har antatt den i sin liturgi. Men kan det ikke også være tillatt å si, at bortsett fra disse bevis fra tekstene, bortsett fra den sikre tradisjon, finnes det en vektig, overbevisende grunn — som en forfatter kunne ha lov til å trekke frem — et slag profesjonelt argument?

De tre kvinner som evangeliet beskriver, og som sammen danner den tradisjonelle personlighet, er psykologisk sett, av nøyaktig samme art. Vi finner igjen det samme utpregede karaktertrekk, den samme avgjørende drivkraft hos alle tre. Hun «som fikk tilgitt meget fordi hun elsket meget,» hun som forlater alt, glemmer alt annet fordi hun ikke lenger vet noe annet å leve for enn de ord som kommer fra den hun elsker — og med hvilken opphøyet kjærlighet! — hun som ikke engang lar Påskemorgen gry før hun løper avsted til graven hvor hun tror *han* ligger som ga livet en mening — hva har det å si om hun skulle skildres som tre personer? I hjertets spontane reaksjon, i den dypeste betydning, er hun en og den samme — som kjærligheten er en og udelt.

Slik kan vi da forestille oss at du, Maria Magdalena, barn av en from familie, streifet omkring på egne, underlige veier. Langt hjemmefra, langt fra ditt fedreland Judea, søkte du gjennom menneskers kjærlighet å nå til visshet, å stille en hunger som denne kjærlighet ikke kan mette. En dag kommer så dette møte, dette forunderlige sjokk som ryster sjelen og vekker den opp av dødens dvale. Var du blant mengden som lyttet til bergprekenen, eller blant dem som flokket seg ved sjøbredden for å høre profeten tale fra båten? Den innskytelse, som sterkere enn noen vilje drev deg til å falle ned for Jesu føtter og vøte dem med dine tårer, den kom som et kjærlighetens lyn, men også fra en plutselig omvendelse som når en stemme — dypere i oss selv enn vår egen — taler og byr. Lykkelig var du som adlød den! Siden

blandet du deg med disse beskjedne, anonyme kvinner som tjente profeten og hans menn på deres ferd. Da han kom til din egn, vendte du tilbake til hjemmet for å ta imot ham sammen med din søster og bror, og der var det at du ble drevet av en slags fremsynt inspirasjon under hans siste vennskapsmåltid her på jorden, og at du gjentok den samme gest som før. Enda en gang knelte du for hans føtter, og nå var det «til hans gravferd» du helte ut den duftende olje. I de mørke timer ble du tro, du som før var utro! Så mange andre flyktet, men du ble igjen. Med Maria og Johannes fulgte du dramaet helt til slutt, og sannsynligvis hjalp du til med å vaske det utpinte legeme og legge det i graven. Påskemorgens selvsomme dialog mellom skikkelsen du ikke kjente igjen og deg selv som var helt forstumlet av fortvilelse, det var belønningen og svaret du fikk — din kjærlighets evige svar!

Kirkens liturgi kaller deg «den botferdige»; du er til og med den eneste i alle Kirkens bøker som har fått denne betegnelse. Skal jeg driste meg til å si at dette uttrykk er svært ufullstendig, og at det dårlig dekker det vitnesbyrd du gir oss? Da du knelte for Herrens føtter, knuste du alabastkrukken, salvet de føtter som skulle gjennombøres av nagler og tørket dem med ditt hår — da var din handling utvilsomt inspirert av botferdighet, men enda meget mer av fullkommen kjærlighet, av ubetinget offersinn.

En dag gav du avkall på denne verdens kjærlighet, for så å gå fremover mot lyset, oppreist og med lettet sinn. Tiden var inne da det du hadde skjenket så mangen skapning, skulle forbeholdes den Ene, den Uskapte. Var dette fornektelse av kjærligheten? Nei, opphøyelse og fullendelse. Den samme drivkraft som fikk deg til å søke hos mennesker det som kunne gi ditt liv en mening, den førte deg til ham i hvem alt får sin mening. Da kunne du si med disse ord fra Salomons høysang, som Kirken legger deg i munnen: «Jeg har funnet ham som min sjel elsker, og jeg lar ham ikke lenger gå fra meg.» Den jordbundne kjærlighet vek plasser for en høyere kjærlighet. Hvor vanskelig det enn er å fatte ditt eksempel, vet vi i vårt indre at det alene er sant.

Dette er den kjærlighet som er sterk «som døden», ja sterkere enda fordi den vinner over den. Hvorfor gikk du opp til stedet hvor du hadde forlatt ham, nå da alt var forbi, etter at Jesus hadde åndet ut på korset, etter at du hadde rørt ved hans kolde, stive legeme? Var det fordi du mintes hans løfte, fordi du allerede trodde på oppstandelsen? Eller kanskje fordi du uten egentlig å vite hvorfor, adlød en enda dypere drift, det kjærlighetens innstinkt som ikke aksepterer døden? Lykkelige Magdalena som elsket så meget! Hvem av oss ville ikke gjerne være fylt av en så opphøyet kjærlighet? Kunne elske, tro, håpe slik at vi en dag fortjener å høre en stemme nevne oss ved navn... Noe annet ønske er ikke verd å bære på, dette ønske som du, Magdalena, fikk så rikelig belønnet.

UTLANDET:

Pius XII og det internasjonale liv.

Monsignore Montini, erkebiskopen av Milano, holdt 4. juni et foredrag om Pius XII og det internasjonale liv, i anledning av at Instituttet for politiske studier avsluttet sine kurser før sommeren.

Mgr. Montini, som tidligere arbeidet i det pavelige statssekretariat, ga først en utredning om Vatikanets nåværende stilling i den internasjonale politikk, og tilføyet så: «Paven har uttrykt seg og uttrykker seg stadig som ingen annen leder innen den internasjonale verden kan eller har kunnet. Den autoritet han taler med kommer av universaliteten i hans misjon, en universalitet som ikke må forveksles hverken med «imperialisme» eller «internasjonalisme».

Erkebiskopen fremhevet så de viktigste internasjonale problemer som pave Pius XII har tatt standpunkt til i sine taler, og understreket den betydning paven tillegger opprettelsen av internasjonale juridiske institusjoner, og hans tydelig velvillige innstilling til et samlet Europa i moralsk henseende.

Etter å ha gjengitt en del avsnitt fra pavens taler, bekreftet mgr. Montoni at det nåværende tidspunkt utvilsomt er heldig for gjenopprettelsen av orden og sikkerhet i ver-

den, og at Kirken er rede til å bidra til gjensidig forståelse og fredelige forhold blant folkene.

Internasjonal kongress for fred og kristen sivilisasjon.

På initiativ fra La Pira, den helhjertede kristne borgermester i Firenze, ble det i slutten av juni holdt en kongress i samme by for freden og den kristne sivilisasjon. Hovedtemaet var: «Historie og profetier.»

Dette var den 5. kongress siden den 1. i 1952 som også ble satt i verk av La Pira. Dengang deltok 34 forskjellige nasjoner, og de studerte «Freden og sivilisasjonen». Emnet i 1953, var «Bønn og poesi». 42 nasjoner deltok. — I 1954, «Kultur og åpenbaring», 46 nasjoner deltok. I 1955, «Kristne og menneskelige forhåpninger», og 53 nasjoner deltok, samt UNESCO, Det internasjonale røde kors og Malteserordenen.

Sovjetrussiske turister hylder paven!

Et fotografi tatt av United Press viser en gruppe sovjetrussiske turister på St. Petersplassen i Roma mens de tilkjennegrir sitt bifall overfor paven. De sto under vinduene til hans arbeidsværelse, der han gjerne viser seg en gang daglig.

BELGIA.

Religionsundervisningen tilpasset vår tid.

Fra 1. til 12. august i år vil det bli holdt internasjonale religionspedagogiske møter i Antwerpen. De organiseres av «Lumen Vitae» det internasjonale sentrum for religionspedagogikk i Bryssel. Dette sentrum opprettet for ett år siden også et sentrum eller en filial i Akersvegen 5 i Oslo, som den gang bekjentgjort i «St. Olav».

Emnet for møtene i Antwerpen er «Religionsundervisning for vår tid». Det blir foredrag om målet for religionsundervisningen, dens innhold og metoder: Bibel, doktrine, liturgi, det kristne liv, religionspsykologi, oppdragende miljøer, samarbeide, og meget mer.

HAMAR		
HEDMARK CEMENTVAREFABRIK E. GRILL FASTING Hamar	BRODERIHUSET - HAMAR EBBA ANDRESEN Tlf. 23 367 - Torggt. 51	HAMAR PAPIR OG MUSIKKHANDEL Musikkinstrumenter Noter - Plater
OSKAR WIIK Herreekvipering Skotøy Reiseartikler Strandgaten, Hamar	BRØDR. <i>Westgaard</i> TLF. 23945 HAMAR Inneh.: Fr. Westgaard	KR. MOHN Urmaker - Optiker Hamar
O. WIIK Herreutstyr - Skotøy Ø. Torv - Hamar		KNUTSTAD & HOLEN FISK OG VILT Hamar
HUGO HOFFSTEN Hamar Handelsgartneri og Blomsterforretning Tlf. 23 680 - 23 086		JOHS. LIE Kjøttforretning Hamar Tlf. 23 939
Kolonial fra 1876 G. JENSEN INNEH.: JØRGEN S. JENSEN Selvbetjening fra 1952		HEDMARK MEIERI Hamar

DE FORENTE STATER

Sønn av Foster Dulles er blitt jesuittpater.

Yngste sønn av De forente staters statssekretær, Mr. Foster Dulles, ble presteviet den 16. juni i år i kapellet til jesuittenes universitet i Fordham.

Pater Avery Dulles S. J., er 38 år gammel, og konverterte i 1940 mens han studerte ved Harvard universitet. Han gikk så inn i jesuitterordenen. Hans far, Mr. Foster Dulles, er presbyter og en fremtredende personlighet innen den amerikanske protestantisme. Han var delegert til det økumeniske møte i Amsterdam i 1948.

I et av de siste nummer av jesuittenes blad, «America», har pater Dulles skrevet en artikkel om den katolske «Nasjonale anstendighetslegion». Han sier bl. a.: «Det er ikke nok for katolikken å vokte seg for personlige dødssynder, de bør også ta seg alvorlig av de sosiale følger som filmenes moral medfører.»

Ordenssøster arkitekt for 35 bygninger!

For 100 år siden ankom fem ordenssøstre til Fort Vancouver i De forente stater, for å grunnlegge den første faste skole og det første hospital i den nord-vestre del av landet. Priorinnen, moder Mary Joseph, ble der i 46 år, og i løpet av den tid opprettet og ledet hun 35 institusjoner: skoler, barnehjem, gamlehjem, sykehus. Men ikke nok med det, hun tegnet personlig alle husene og overvåket oppførelsen av dem. «Providence Academy» i Vancouver, står slik den dag i dag som hun tegnet det.

FRANKRIKE

Mysteriespill foran Notre Dame-katedralen.

Fra 22. juni til 8. juli i år blir det nøyaktig 500-år gamle pasjonsspill «Le vray mystère de la Passion» oppført igjen på plassen foran Notre Dame-katedralen, slik at kirkens front danner bakgrunnen. Dermed har det vært spilt 100 somre på samme sted, og det er en uforglemmelig opplevelse å se det mens katedralens mektige klokker lyder ut i den mørke sommernatten.

N. K. K. F.'s

Utdanningsfond for katolsk ungdom.

Søknad om å komme i betraktning ved utdeling av stipendier må være innsendt til styrets formann innen 1. august 1956. Søknaden må være ledsaget av vedkommende sokneprests anbefaling.

Ingrid Straiht Solberg, Prinsesse allé 2, Skøyen/Oslo.

Militærpilegrimsferd til Lourdes.

20 000 offiserer og soldater, samt 500 marinegaster og 450 syke eller sårede deltok i den årlige militære pilegrimstur til Lourdes for kort tid siden. Intensjonen for turen var freden og den moralske og åndelige støtte til troppene i Algérie.

ISRAEL

Den katolske biskop uttaler seg om forholdene i landet.

Mgr. Hakim, Israels eneste katolske biskop, uttalte da han nylig var på gjennomreise i Paris:

«Det største problem for katolikken i Israel er eksistensmulighetene. Forholdene der er ikke lette for noen, men de er særlig vanskelige for de kristne, da de er arabere, og som sådanne underkastet sikkerhetsforanstaltninger.

De fleste kristne bor i Galilea, i områdene ved Nasaret. Bare et lite antall lever av jorden, de andre må søke arbeide, og det finnes nesten ikke.

Regjeringen har bestemt at Nasaret skal gjøres til hovedstad i den nordlige del av landet. Den administrative virksomhet som dette medfører vil gjøre stillingen for de kristne enda vanskeligere. Men det skjer en avspenning i det politiske liv i landet nå som kommer alle til gode.

Det er for å lette livsvilkårene for våre kristne at jeg i Genève har fått opprettet «Selskapet for Nasarets utvikling». Det ville faktisk bli meget lettere hvis den lille byen var utrustet til å ta imot og huse alle de pilegrimer og turister som besøker den. Den internasjonale situasjon krever på den annen side at vi bygger et seminar, da vi ikke kan ha forbindelser med St. Anna-seminaret i Jerusalem.»

PORTUGAL

Rimelig ferie!

Følgende opplysninger gjengis fra bladet «Catholic Fire-side»:

En rekke katolske gjestgiverier er blitt innredet i Portugal i de senere år. Grunnleggeren heter Fr. Bras, og skjønt han ikke har startet noe i Fatima ennå, har han til hensikt å gjøre det.

I disse gjestgiverier serveres utmerket mat, og losjiet er likeledes meget bra i forhold til de meget lave prisene. I Oporto og Braga er pensjonsprisen ca. kr. 10.— pr. dag, i mindre landsbyer kr. 8.—. Når maten er så bemerkelsesverdig god skyldes det at gjestgiveriene har en dobbelt funksjon. De er først og fremst husholdningsskoler for dårlig stilte unge piker fra de omkringliggende landsbyer. De blir på den måten opplært til å arbeide hos familier, på 1. classes hoteller o. l. Viktigere enn undervisningen i kokekunsten er den religiøse og moralske opplæring som også gis i disse gjestgiverier. Hvert enkelt av dem har sitt eget kapell, ofte også en prest som er tilknyttet huset. Hele organisasjonen blir drevet av unge piker og kvinner, og dens skytshelgen er den hellige Zita. Vertshusene kalles også «Cases de Santa Zita». Medlemmene bærer et merke «OPFC» (Obra de Previ-

Det er denne De skal ha!

**TIEDEMANN'S GUL
ER GULL VERD!**

Fåes i tre snitt:
nr. 1: for pipe
nr. 2: for både rulling og pipe
nr. 3: for rulling (sigarett-snitt)

G 26

Oppusningen av St. Olavs kirke og bispegården er utført av

**PAY & ØSTRING
Malerfirma**

Jac. Aallsgt. 10

Telefon 55 08 97

dencia E Formacio Das Criedas — Foreningen for utdannelse og beskyttelse av hushjelp. Hittil finnes slike gjestgiverier i Lisboa, Coimbra, Figuera de Foz, Oporto, Braga, Via de Castelo, Guarda, Lamebo, Covilha, Castelo Branco og Evora. Til Fatima kommer en fort fra Coimbra, Figuera eller Lisboa.

Alle disse gjestgiverier er som store moderne hoteller, de har bare ingen utvendige skilt og ikke den vanlige resepsjon. Hovedhuset i Lisboa kan være behjelpelig med innkvartering i de forskjellige hus. Dets adresse er: Casa de Santa Zita, Rua de San Antonio, A Estrella, 35, Lisboa. — Det er en fordel om en har anbefalingsskrivelse fra en prest.

Figuera de Foz vil passe bra for de fleste. Det ligger ikke langt fra Fatima, har et stort gjestgiveri og der er god anledning til sjøbad. Både menn og kvinner bor på gjestgiveriene, men det står gjerne oppslått en advarsel til kvinnene om at det forlanges anstendig påkledning. . . .

På disse stedene er det altså ikke bad til hvert rom. Men husene er nye, likeså innboet, rommene store og sengene som på 1. klasses hoteller!

SVEITS

Katalog over religiøse grammofonplater.

Om kort tid vil det bli utgitt en katalog over religiøse grammofonplater. Den er utarbeidet av «Den internasjonale katolske forening for radio og televisjon», og utgis etter tallrike oppfordringer.

TSJEKKOSLOVAKIET

Vakker gest av tre prestestuderende.

En protestantisk prest, Joseph Moj fra Kraslic i Böhmen, har fortalt om heltmodig opptreden blant kristne i konsentrasjonsleirer. Selv hadde han vært internert i Vikmanovleiren sammen med 16 teologistudenter, katolikker og protestanter. I den samme leir befant det seg allerede 90 katolske prester.

En fransiskanerpater fra Moravia, dømt til 25 års fengsel, tok imot ham og oppmuntret ham. Det mest fryktede arbeide i leiren var i det såkalte «dødstårnet», dvs. i uranmilene. Det

FREDRIKSTAD		
<p>O. Henriksens Sønner Aut. Rørleggere og Rørhandel Etabl. 1904 FREDRIKSTAD Tlf. 6238</p>		<p>KNUT CHRISTIANSEN Spesialforetning i Radio og Båndopptakere Farmannsgt. 1-3 - Tlf. 6464</p>
<p>CHR. HANNESTAD Handelsgartnerier - Fredrikstad Vi leverer til blomsterforretninger landet over Spør etter Hannestads blomster hos Deres leverandør neste gang</p>		<p>FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK Andresen & Müller Mek. Verksted - Blikkemballasje og metallvarer av enhver slags - Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed - Isenkramartikler - Elektrisk og Autogensveisning - Stanseartikler.</p>
		
<p>Hermetikk- og pølsefabrikk - Røkeri Salteri - Fryseri 1600 m³ - Kjølelagere Stabburet GUNNAR NILSEN FREDRIKSTAD</p>	<p>ALF SVENDSEN Alt i kolonial Tlf. 2167 Farmannsgt. 1-3</p>	<p> Østlandsk ELEKTRISK 1/2 Lys - kraft - varme - kjøling Radio</p>
<p>FREDRIKSTAD BYGNINGS-ARTIKKELFORRETNING Byggevarer - Jernvarer Malerverer Centralbord 3945</p>	<p>Sko BJARNE AARUM Fredrikstad</p>	<p> Bjørnulf FOTO ALT I FOTO OG FILM</p>
<p>AUGUST HANSEN Murmester & Entreprenørforretning Telefon 1359</p>	<p>KLEMET JOHANSEN Fredrikstad Begravelsesbyrå Farmannsgt. 10 - Tlf. 3062</p>	<p>HELENE ANDRESEN Kjøtt- og pølsevarer Fredrikstad Tlf. 2031</p>
<p>BRYNILDSENS FABRIKKER Drops og Mineralvann</p>	<p>FREDRIKSTAD MEIERI</p>	<p>EDVARDESEN & NORHEIM A/S Autorisert Installatør Radio og Elektrisk utstyr Tlf. 1220 - Fredrikstad</p>

radioaktive støv angrep hurtig de som befant seg der. Det ble derfor stor forbauselse i leiren da det ble kjent at noen frivillige hadde meldt seg. Forbauselsen gikk over til beundring da man fikk vite det hele: Unge katolske prestestuderende hadde tilbudt seg å arbeide i grubene i stedet for familiefedre. «Endog blant politiet og vaktene gjorde dette et dypt inntrykk», sa pastor Moj til slutt.

UNGARN

Motstridene meldinger om kardinal Mindszenty.

Som meddelt i forrige nummer skulle kardinal Mindszenty være fengslet på ny. Det foreligger nå meldinger om at han fremdeles befinner seg på det landstedet hvor han i lengere tid har vært holdt under bevoktning.

OSLO	
<i>Joh. Weydahl</i> ^{1/2} Oslo - Centralb. 68 18 07	KAFFE og HERMETIKK en gros
KRISTIANSAND S.	
A. KRUSE SMITH Entreprenørforretning KRISTIANSAND S	MICHAEL BERG Autorisert installatør Theresegt. 26 - Oslo Telefon 60 24 05
DRAMMEN	
Drammens Rørleggerforretning A/S Autorisert Rørlegger. Tollbugt. 5. Centralbord 5495	GUSTAV THIELEMANN Pølse- og hermetikkfabrikk TIF. 4184 DRAMMEN
En gros Detalj Tif. 1366 - 3260	<i>Alltid først med det siste...!</i> <i>ANDR. Thorkildsen's</i> Utstysvarer- og manufaktur, Drammen
 KOLONIALFORRETNING Tif. 2659	Grønnsaker og frukt jager sykdom på flukt. FRANTZ HEGG Øvre Torvgt. Tif. 2462
PT. PEDERSEN & BERG A/S Farvehandel - Kjemikalier Parfumeri - Spør oss Etabl. 1883 - Tif. 2185 Drammen	1/2 Tyri Fabrikker Drammen TYRILYS leveres i alle størrelser og typer
H. KOLDERUP N. Storgt. 12 - Bragernes Tif. 1362 - Privat 3648 Gå til fagmannen når det gjelder møbler	C. H. PEDERSENS EFTF. Bakeri - Konditori - Kafé Haugesgt. 3. Tif. 2863 Drammen
HARALD LYCHE & CO. Bøker - Papir - Toalettsaker Sportsartikler - Leketøy	DRAMMENS MALERFORRETNING Tif. 3916 — 3332 Inneh. Asbjørn Gundersen
Drammen Meieri ^{1/2}	

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

Margarin

Dag-Ny

MARGARIN - FABRIKK

NORENBERG & CO. A.S.

— Margarinfabrikk —

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

A SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

«KLAR»

Fåes i banker over hele landet

OBS!
Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi
den tidligere
adresse!

All slags forsikring

ANTH. B. NILSEN & CO'S

ASSURANCE BUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

Jens J. Andersen
OSLO - CENTRALBORD 683400
Beste leverandør av
KJØTT-FLESK-PØLSEVARER

M. GALLUS
OSLO - Etabl. 1847

Leverer alt til leger, sykehus og laboratorier

De Norske Frø

Vi leverer alt
De trenger til Deres hage

Oslo - Stavanger - Bergen - Trondheim

WISBECH
ANTIBELEGNAD
Majorstua - Oslo
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

ØKONOM Centralopvarming
Inneh.: Trygve A. Engh
Tlf. 42 51 33 - Oslo
Varme — Ventilasjon — Damp
Varmtvann — Olje — Stoker
Fyring — Kjelerrep. — Ettersyr

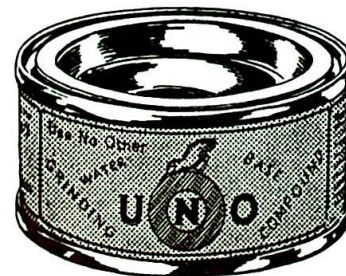
JOHAN OLSEN & SØNNER

Murmester & Entreprenørforretning

Etablert 1896

Kongensgate 17, Oslo

Telefon 42 99 90

Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler